6 Ekim 2026 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 15.12
BAŞKAN: Adil KARAİSMAİLOĞLU (Trabzon)
BAŞKAN VEKİLİ: Halil ELDEMİR (Bilecik)
SÖZCÜ: Hulusi ŞENTÜRK (İstanbul)
KÂTİP: Mervan GÜL (Siirt)
------ 0------

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, Kıymetli Bakanlığımızın değerli bürokratları ve değerli özel sektör temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Sektör paydaşlarımızla beraber, yine, ülkemizin en önemli ekonomik dinamiklerinden biri olan turizm sektörümüzü yakından ilgilendiren ve onunla ilgili bir düzenleme için huzurlarınızdayız.

Tabii, turizm sektörü, özellikle ekonomik anlamda ve Türkiye'mizin tanıtılması açısından özellikle bir diplomasi hareketi olarak en önemli sektörlerimizin başında gelmekte. Tabii, gelişen şartlar, dünyadaki yeni gelişmeler ve dijitalleşmenin bu kadar yoğunlaştığı bir ortamda, kanunlarımıza yeni maddeler eklemek, yeniden düzenlemeler yapmak ihtiyacı doğuyor. Bununla ilgili de yapmış olduğumuz çalışmaları Komisyonumuzun gündemine getirdik. İnşallah, buradaki yapacağımız tartışmalarla son hâlini verip Genel Kurul gündemine getirmeye çalışacağız.

Değerli arkadaşlar, toplantımızın gündemi ve teklif metnini 29 Eylül Pazartesi günü sizlere dağıtmıştık. Ayrıca, Türkiye Büyük Millet Meclisi uzantılı e-posta adreslerimizle de sizlere iletmiştik.

Teklif yürürlük, yürütme ve 1 geçici madde dâhil 11 maddeden oluşmaktadır. Teklifle kısaca, Yabancı Dijital Konaklama Platformları'nın Türkiye'deki faaliyetleri düzenlenmektedir. Platformların izin belgelerinin alınması, Türkiye'de temsilci bulundurulması zorunlu hâle gelmektedir. Yine, dijital platformların daha düzenli çalışması ve Türkiye'deki konaklama tesislerinden ve hizmet tesislerinden vatandaşlarımızın daha planlı ve daha organize bir şekilde faydalanması amacıyla hazırlanmıştır. Kurallara aykırılık hâlinde idari yaptırım ve erişim engeli uygulanabilecek, uyuşmazlıklarda ise Türk hukuku esas alınacak ve Türk mahkemeleri çözüm mercisi olacaktır.

Şimdi teklif hakkında bilgi vermek üzere önce teklifin ilk imza sahibi olan Rize Milletvekilimiz Sayın Harun Mertoğlu'na, sonra da sırasıyla Komisyonumuzun değerli üyelerine ve Komisyon üyesi olmayan sayın milletvekillerimize söz vereceğiz ama bundan önce bir Anayasa'ya aykırılık önergesi var, onu okutacağım.

Buyurun.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3803) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin Anayasa'nın 13'üncü ve 40'ıncı maddelerine aykırı olması nedeniyle Komisyon görüşmelerinin durdurularak teklifin Anayasa'ya uygunluk açısından incelenmek üzere Adalet Komisyonu Başkanlığına tevdiini arz ve teklif ederiz.

George Aslan
Mardin

Vezir Coşkun Parlak
Hakkâri

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Gerekçeyi mi okuyalım?

GEORGE ASLAN (Mardin) - Gerekçeyi okuyalım.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Gerekçeyi okuyalım, buyurun.

Kanun teklifinin 6'ncı maddesinin (8)'inci fıkrasında erişim engeli kararının idari makam tarafından verilmesi, hâkim denetiminin ise karardan sonra gerçekleşmesi öngörülmektedir. İnternet içeriklerine yönelik erişim engelleri her durumda bilgiye erişim hakkına doğrudan müdahale niteliğindedir. Bu nedenle, böyle bir müdahalenin uygulanmasından önce etkili bir yargısal denetim mekanizmasının bulunması büyük önem taşımaktadır.

İnternet içeriğine erişimin engellenmesine karar verilebilmesi için gecikmesinde sakınca bulunan bir durumun varlığı idari ve yargısal makamlar tarafından somut biçimde ortaya konmalıdır. Yalnızca soyut bir "kamu yararı" kavramı veya genel bir sakınca gerekçesi yeterli değildir. Müdahalenin neden derhâl uygulanması gerektiğinin somut verilerle ve denetlenebilir gerekçelerle açıklanması gerekir. Anayasa'nın 13'üncü maddesi uyarınca temel hak ve özgürlüklere yönelik müdahalelerin kanunilik, demokratik toplum düzeni ve ölçülülük ilkelerine uygun olması zorunludur.

Anayasa Mahkemesinin çeşitli tarihlerde verdiği kararlarda erişim engelleme veya içeriğin çıkarılması gibi müdahalelerin ancak son çare olarak uygulanması gerektiği hatırlatılmıştır. Bir internet içeriğine doğrudan erişimin engellenmesi, daha hafif ve etkili alternatif yöntemler değerlendirilmeden uygulanıp uygulanıyorsa ölçülülük ilkesine aykırılık oluşturabilir. Nitekim Anayasa Mahkemesi erişim engelleme kararlarında çatışan hak ve özgürlükler arasında adil bir denge kurulması ve müdahalenin zorunlu olup olmadığının somut biçimde ortaya konulması gerektiğini belirtmiştir.

Erişim engeli kararıyla karşı karşıya kalan kişi ve kurumların bu kararlara karşı etkili hukuki başvuru imkânlarına sahip olması gerekir. Etkili başvuru hakkı Anayasa'nın 40'ıncı maddesinde güvence altına alınmıştır. Bu hakkın yalnızca şekli bir itiraz imkânı sağlamaktan ibaret olmadığı, müdahalenin hukuka uygunluğunun etkili biçimde incelenmesini gerektirdiği Anayasa Mahkemesi kararlarında ortaya konulmuştur. Nitekim Anayasa Mahkemesinin 27/10/2021 tarihli Keskin Kalem Yayıncılık ve Ticaret A.Ş. ve Diğerleri kararında sulh ceza hakimlerine yapılan itirazların etkili başvuru hakkını yeterince güvence altına almadığı ve erişim engelleme sisteminin önemli anayasal güvenceler bakımından sorunlar taşıdığı tespit edilmiştir.

Bu nedenle, idari makam tarafından verilen erişim engeli kararının uygulanmasından sonra gerçekleştirilecek hâkim denetiminin özellikle ağır ve geniş kapsamlı müdahaleler bakımından tek başına yeterli bir anayasal güvence oluşturduğu söylenemez. Teklifin 6'ncı maddesinin (8)'inci fıkrası ölçülülük, etkili yargısal denetim ve etkili başvuru hakkına ilişkin yeterli güvenceleri içermemesi nedeniyle Anayasa'nın 13'üncü ve 40'ıncı maddelerine aykırıdır.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Teklif hakkında bilgi vermek üzere teklifin ilk imza sahibi Rize Milletvekilimiz Sayın Harun Mertoğlu'na sözü veriyorum.

Buyurun Harun Bey.

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Öncelikle yeni yasama yılının ülkemize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Turizm Bakanlığının temsilcileri, sektör temsilcilerimiz; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Bugün ülkemizin stratejik amiral gemisi olan turizmimizi, yerli ve millî sermayemizin hakkını ve dijital çağdaki hukuki egemenliğimizi doğrudan ilgilendiren Yabancı Dijital Konaklama Platformları Kanunu Teklifi'ni görüşeceğiz.

Bir hukukçu olarak ifade etmek isterim ki dijitalleşen dünyada hukukun en temel vazifesi teknolojik gelişmeleri göz ardı etmek ve onları yasaklamak değildir. Hukukun asli görevi teknolojiye rehberlik etmek, dijitalleşmeyi kamu yararıyla buluşturmak, vergi adaletini temin etmek ve haksız rekabeti bertaraf etmektir.

Değerli milletvekilleri, yabancı merkezli dijital konaklama platformlarının ülkemizdeki faaliyetleri yıllardır yargı organlarımızın gündeminde bulunmaktadır. İstanbul 5. Asliye Ticaret Mahkemesi bünyesinde görülen ve kamuoyunda bilinen haksız rekabet davasında yargımız çok net üç hukuki tespit yapmıştır: Yabancı platformların Türkiye'de resmî bir temsilci atamadan faaliyette bulunması idari ve hukuki denetimden kaçınmalarına yol açmaktadır, bu birinci tespitti. İkinci tespit: Ticaret Kanunu'nun 54'üncü maddesi çerçevesinde vergisini ödeyen, istihdam sağlayan yerli acentelerimiz ve konaklama tesislerimiz aleyhine asimetrik bir haksız rekabet yaratılmaktadır. Diğer taraftan, mali mükellefiyetler tesis ettirilmediği için ciddi bir kamu zararı oluşmaktadır ancak altını çizerek belirtmeliyim ki yargımızın tedbir veya ihlal kararları münferit uyuşmazlıkları çözer fakat yargı kararları kanun koyucunun yerini alamaz. Mahkeme kararlarının işaret ettiği bu hukuki boşluğu doldurmak, soyut ve emredici normlar ihdas etmek Anayasa'mızın 7'nci maddesi gereğince münhasıran Türkiye Büyük Millet Meclisinin görevidir. Üstelik bu platformlar Türkiye'de temsilcileri olmadığı için dijital hizmet vergisinin kâğıt üzerinde mükellefi olsalar dahi fiiliyatta ödememekte, tebligatlardan kaçınmaktadırlar.

Hazırladığımız kanun teklifi serbest piyasayı kurallaştırmayı hedeflemektedir. Düzenlememizin esasları özetle şunlardır: Temsilci ve izin belgesi zorunluluğu. Platformlar Kültür ve Turizm Bakanlığından izin belgesi alacak; Türkiye'de tebligata yetkili, Türk vatandaşı olan veya sermaye şirketi bir temsilci atayacaktır; muhatapsızlığa bu şekilde son verilecektir. Diğer taraftan, mali mükellefiyet ve vergi kapsamı. İzin belgesi alabilmenin ön şartı dijital hizmet vergisi mükellefiyetinin aktif olarak yerine getirilmesi ve turizm payının ödenmesidir. Ödemeyen platformun izin belgesi iptal edilecek ve BTK kanalıyla erişim engellenecektir. Diğer taraftan, algoritmik cezalandırma yasağı. Platformların şartlarına uymayan otelleri arama sonuçlarında alt sıralara itmesi ağır idari para cezalarına bağlanmaktadır. Türk hukuku ve mahkemelerinin yetkisi Türkiye'deki hizmetlere ilişkin uyuşmazlıklarda yabancı tahkim dayatmalarına son verilerek münhasıran Türk mahkemeleri yetkili kılınmaktadır.

Değerli milletvekilleri, süreçte ilginç bir tabloyla karşılaşıyoruz. Yabancı platformlar bu tekliften memnuniyet duyarken yerli acente temsilcilerimiz itirazlarını dile getirmektedirler, bu durumu doğru okumak gerekmektedir. Yabancı platformlar memnundur çünkü hukuki belirsizlikten, her an engellenme korkusundan kurtulup kurallarını bildikleri yasal bir lisans statüsüne kavuşmaktadır. Sektör temsilcilerimizin kaygısını da anlıyoruz ancak korumacılık adına dijitalleşmeyi yasaklamak ya da vatandaşlarımızı alternatiflerden mahrum bırakmak da doğru değildir. Amaç yabancı devletleri Türk hukukunun, Türk vergi sisteminin ve Türk yargısının egemenliği altına sokmaktır. Biz yabancı sermayeye imtiyaz tanımıyoruz, aksine onları kurallarımıza tabi kılıyoruz. Bu kanunlaştığında vergi hazinemize girecek, yabancı platform ya da yerli acentelerimiz eşit mali yükümlülüklerle rekabet edeceklerdir.

Sonuç olarak değerli milletvekilleri, kanun teklifi otellerimizin ve acentelerimizin hakkını koruyan bir rekabet adaletidir, devletimizin mali haklarını güvenceye alan bir dijital egemenlik adımıdır, tüketicimizin mağduriyetini önleyen bir hukuki güvencedir. Yerli üreticilerimizi ve işletmelerimizi küresel devlerin insafına bırakmayan bu düzenlemenin yasalaşması hususunda desteğinizi bekliyor, Komisyonumuzu saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Teşekkür ederiz.

Teklifin geneli üzerinde konuşmak isteyen, söz almak isteyen Komisyon üyelerimiz...

Buyurun Ulaş Bey.

ULAŞ KARASU (Sivas) - Sayın Başkan, değerli Komisyon üyesi arkadaşlarım, kıymetli bürokratlar; yeni dönemin hepimize hayırlı olmasını diliyorum.

Burada Yabancı Dijital Konaklama Platformları Kanun Teklifi'ni görüşüyoruz. Teklife geçmeden önce şu hayati soruyu sormak zorundayız: Ülkemizin bugün gerçek gündemi nedir? Vatandaş sabahın köründen gece yarısına kadar çalışıyor, alın teri döküyor; masasına bir lokma ekmek koyamıyor. Emekli dinlenmeyle geçireceği döneminde en temel insani ihtiyaçlarını bile karşılamaktan aciz bırakılmış durumda. Gençler yarınlarının hayalini kuramıyor; çocuklar okula gitmeye, veliler evladını okula göndermeye korkuyor. Esnaf siftahsız kepenk kapatıyor, çiftçi toprağına küsmüş. Daha dün Anayasa Mahkemesi önünde "Para için değil, onurumuz için." diyen emeklimiz hepimizin gözü önünde hayatına son vermedi mi? Aç çocukları için kahvaltı çaldığı için kelepçelenen Samsun Canikli babayı hepimiz gördük. İnsanımızın yüzü gülmüyor; milyonlarca insan açlıkla, sefaletle, geçim derdiyle boğuşurken tarihimizde görülmemiş asrın vurgunu patladı. Yandaş foncu arsızlar milyarları götürmüş durumda. Peki, bu çarkın altında ezilen kaç yatırımcı var? 455 bin vatandaş. 455 bin yatırımcı demek 455 bin aile demek, 455 bin aile en az 2 milyon insan demek. Bu asrın vurgununun ekonomiye maliyeti tam 90 milyar TL, depremin maliyeti de yaklaşık 100 milyar TL'ydi.

Kısacası fon vurgunundan hakem rezaletine kadar hayatımızın her alanında bir çürüme yaşanıyor. Peki, suçüstü yakalanan iktidar ne yapıyor? "Kim olursa olsun üstüne gidilecek." diyerek göz boyuyor, milletin parasına çökenleri ifadeye bile çağırmıyor ama hukuku sopa yapmış, belediyelere çöküyor. Onu yapamazsa belediye başkanlarını şafak operasyonlarıyla gözaltına alıyor, tutukluyor, tek kişilik hücrelere atıyor. Bu rezaletler, çevirdiği dolaplar duyulmasın diye basının fişini çekiyor, daha yayınlanmamış kitapları toplatıyor. Gazetecilerin, ekonomistlerin, hak savunucularının, kısaca bu ülkenin gerçeklerini söyleyen herkesin sesini tek tuşla susturuyor. Millî güvenlik gerekçesiyle binlerce hesaba erişim engeli getiriliyor, dijital karartmalarla kendi dışında hiç kimsenin sesi duyulsun istemiyor. Bir ayda en az 1.270 X hesabı erişime engellenmiş ve yüzde 90'ı Türkiye'den görünmez kılınmış yani her gün yeni bir erişim engeliyle karşılaşıyoruz. Eskiden içerik çıkarılması ve erişim engeli verilmesine Bilgi Teknolojileri Kurumu ve mahkemeler yetkiliydi, 24 Temmuzda çıkardığınız yasayla yetkiyi Cumhurbaşkanına bağlı olan Siber Güvenlik Kurumuna, denetlemeyi de sulh ceza hâkimlerine bıraktınız. Amaç belliydi, açıkça muhalif sosyal medya mecralarını tek tek budamak. Yaptınız, yapmaya da devam ediyorsunuz.

Buradan açıkça söylüyoruz: Erişim engeli Anayasa'ya aykırıdır, bu kararlar hukuki değildir. Biz bunu Anayasa Mahkemesine taşıdık. Aslında bu kararı talep edenler, verenler ve uygulatanlar Anayasa'yı ayaklar altına aldıklarını çok iyi biliyorlar.

Şimdi bir çağrı yapmak istiyorum buradan: Yarın saat 12.00'de bu uygulamanın tüm mağdurlarını, gazetecileri, sanatçıları, aydınları, herkesi Anayasa Mahkemesi önüne davet ediyorum.

Peki, biz bu tablonun orta yerinde burada neyi tartışıyoruz? Bir tarafta turizm sektörünün kurallarını koyan Bakanlık, diğer tarafta aynı sektörde faaliyet gösteren şirketlerin içine düşeceği zorlukları, engellileri, yasakları. Turizm emekçileri, seyahat acenteleri zaten rekabet eşitsizliğini iliklerine kadar yaşıyor; bunu sektördeki herkes çok iyi biliyor ama şimdi de dijital platformlara Türkiye'de yatırım yapmadan, personel çalıştırmadan konaklama hizmeti ve uçak bileti satışı yapabilmesinin imkânını tanıyorsunuz.

Bakın arkadaşlar, bugün, Türkiye genelinde şubeleriyle birlikte faaliyet gösteren yaklaşık 17 bin seyahat acentesi ve bu işletmelerde doğrudan istihdam edilen 75 bin çalışan var; aileleriyle birlikte yaklaşık 300 bin insan geçimini doğrudan seyahat acenteliği mesleğinden sağlıyor. Bu acenteler yalnızca turizm ürünlerinin satışını gerçekleştirmekle kalmıyor; bulundukları bölgelerde istihdam yaratıyor, yerel ekonomiye katkıda bulunuyor ve turizm gelirlerinin ülke geneline yayılmasının kritik bir görevini üstleniyor.

Peki, bu kriz ortamında turizmin teminatı olan seyahat acentelerine bu teklifle ne yapılıyor? Yabancı dijital platformlara farklı faaliyet koşulları ve ayrıcalıklar tanınıyor, pazarın yabancı şirketlerin kontrolünde yoğunlaşmasına zemin hazırlanıyor, yerli küçük işletmelerin geleceği tehlikeye atılıyor. Yurt dışından Türkiye'ye yönelik, turizm hareketiyle hiçbir ilgisi bulunmadığı hâlde kamuoyunda yabancı turist sayısını ve gelirini artıracağına ilişkin iddialar bu teklife destek sağlanmaya çalışılıyor. Türk vatandaşlarının Türkiye'deki turizm ürünlerini yabancı konaklama platformlarından satın almasına olanak sağlamak adına yerli ve millî seyahat acentelerini devre dışı bırakacak bu kanun teklifi, dar ve kısa vadeli otelci bakışıyla hazırlanmıştır. Türkiye'de bir şirketi ve çalışanı dahi bulunmayan yabancı dijital tekellerin inisiyatifine Türk turizminin geleceği teslim edilmektedir. Bunları ben söylemiyorum, Anayasamızın 135'inci maddesinde tanımlanan, niteliğe haiz kamu kurumu niteliğindeki bir meslek örgütü olan Türkiye Seyahat Acentaları Birliği söylüyor, temsilcileri de burada. TÜRSAB ayrıca yurt dışında kurulu şirketlerin farklı bir izin ve yükümlülük rejimiyle aynı pazarda faaliyet göstermesine imkân tanınmasıyla ülkemizde kurulu seyahat acenteleri için şirket merkezlerini yurt dışına taşımaya ya da faaliyetlerini yabancı şirketler üzerinden yürütmeye yönelik âdeta ekonomik bir teşvik oluşturacağı konusunda da uyarılarda bulunuyor. Dünyanın gelişmiş ülkeleri dijital platformlara sınırsız bir pazar sunmuyor. Kazandıkları her kuruşun, topladıkları her verinin hesabını soruyor. Yaptıkları her faaliyetin hesabını vermelerini sağlayacak daha sıkı kurallar getiriyor. Siz ise Türkiye'nin turizm pazarını küresel şirketlere açarken yıllardır bu ülkede yatırım yapan, vergi veren, istihdam yaratan seyahat acentelerimizi daha ağır bir rekabetin içine itiyorsunuz. Bunun adı turizmi geliştirmek değil, yerli turizmcinin aleyhine küresel şirketlere alan açmaktır.

Peki, teklifin içinde yer alan ve en fazla düşünülmesi, daha doğrusu bu iktidarın zihniyetini en net ele veren maddelerden biri nedir? Tabii ki yine erişim engeli. Yani bir taraftan küresel şirketlere pazar açarken diğer taraftan da dijital alan üzerinde siyasi denetim kurma anlayışıyla hareket ediyorsunuz. Tüm dünya yapay zekâyı konuşuyor, dijital dönüşümü, küresel dijital ekonomiyi konuşuyor, bizden ise erişim engeline onay vermemiz isteniyor. İşte, iktidarın yasakçı zihniyeti burada da kendini gösteriyor.

Teklifin içerisinde yabancı dijital platformlar için getirilen bazı yükümlülükler var: İzin belgesi alınacakmış, 5 milyon bedel ödenecekmiş, Türkiye'de temsilci bulundurulacakmış, Türk hukukuna tabi olunacakmış. Bunların tamamını düzenleyelim, hatta çok daha güçlü, çok daha şeffaf şekilde düzenleyelim. Biz bunlara karşı değiliz. Tüketicinin hakkını, hukukunu koruyalım, bunda hiçbir tereddüdümüz yok ama izin belgesinin iptali ve erişim engellerine gerekçe olarak ülke yararına aykırı, kamu güvenini sarsıcı ve ülke turizmini baltalayıcı faaliyetler konulmuş. O zaman şu soruyu sormak zorundayız: "Ülke yararına aykırı" ne demek? Hangi somut kriterlere göre belirlenecek? "Turizmi baltalamak" lafının arkasında kimin siyasi çıkarları var? Buna kim karar verecek? Hangi delil esas alınacak? Kim karar verecek? Şirketin savunması alınacak mı? Vatandaşlarımızın can güvenliği konusunda hesap vermeyen bir anlayış, şimdi "turizmi baltalamak" ve "ülke yararına aykırılık" gibi sınırları belirsiz gerekçelerle "erişim engeli" gibi ağır yaptırımlarla dijital platformların faaliyetlerini engelleme yetkisi istiyor. Oysa erişim engeli sadece şirketi cezalandırılmaz, vatandaşı da etkiler, turisti de etkiler, küçük oteli de etkiler, ev sahibini de etkiler, esnafı da etkiler, çalışanı da etkiler. Platform üzerinde rezervasyon yapmış vatandaş ne olacak? Türkiye'ye gelmek için rezervasyon yaptırmış turist ne olacak? Platform üzerinden müşterisine ulaşan küçük işletme ne olacak? Bunların ekonomik kaybını kim karşılayacak? Bunlar teknik ayrıntı değildir. Emeğiyle, üç kuruşluk kazancıyla o platformdan müşterisine ulaşan küçük işletmeci ne olacak? Uğradığı ekonomik kaybı kim karşılayacak? Türkiye'nin itibarı ne olacak? Vurgun paylaşımlarına erişim engeli getirdiniz, tanıdık vurguncuları korumak için haberlere de erişim engeli getirdiniz. Siz 3Y'le mücadele edeceğinizi söyleyerek iktidar oldunuz. 3Y sizin iktidarınızın sonunu getirdi. Yasaklarla, erişim engelleriyle gerçekleri engelleyemezsiniz.

Ayrıca bu teklifin teknik tarafında cevaplanması gereken ciddi sorular var.

Birincisi: Tüketici, rezervasyon iptal edildiğinde yurttaş hakkını hangi mekanizmayla ve ne kadar sürede alacak? İlanla gerçek tesis birbirini tutmadığında sorumluluk kime ait olacak? Sahte ilan ve sahte yorum nasıl denetlenecek? Platform ile tesis arasındaki uyuşmazlığın bedeli tüketiciye yüklenirse zararı kim ve hangi sürede karşılayacak? Teklif, platformun Bakanlıkla ilişkisini ayrıntılı kuruyor. Yurttaşın platform karşısındaki hak arama yolunu ise aynı açıklıkta kurmuyor.

İkincisi: 5 milyon TL'lik izin bedeli ve yüzde 17'lik komisyon sınırı, bu rakamlar hangi ekonomik etki analizine dayanıyor? Küçük platformla küresel dev, aynı izin bedeline mi tabi olacak? Yüzde 17'lik rakamın sektör, maliyet ve rekabet bakımından bilimsel dayanağı nedir? Reklam, görünürlük veya başka adlarla ek bedel alınmasının önüne nasıl geçilecek?

Üçüncüsü: Platformların piyasa gücü; teklif, keyfî sıralama düşürmeyi ve hizmet kısıtlamayı sınırlıyor fakat sıralamayı belirleyen algoritmayı kimin, hangi veriyle denetleyeceği açık değil. Platform "ticari sır" dediğinde Bakanlık, algoritmik ayrımcılığı nasıl tespit edecek? Görünürlük ve sıralama kararları bağımsız denetime açılacak mı? Sonuçlar kamuoyuyla paylaşılacak mı?

Dördüncüsü: Bakanlığın denetim kapasitesi. Sayıştay, Bakanlığın bazı belgeli turizm tesislerinde son beş yıl içerisinde yerinde denetim yapmadığını, yıllık rutin denetim takviminin kurulmadığını ve denetimlerin ağırlıkla yeni belge başvurularıyla şikâyetler üzerinden yürüdüğünü tespit ediyor. Mevcut denetim görevini etkin biçimde yerine getiremeyen Bakanlığa yeni ve geniş takdir yetkileri verirken önce bu denetim açığının hesabını sormamız gerekmiyor mu?

Beşincisi: Turizm payı, yabancı dijital konaklama platformlarından yeni bir pay alınacaksa bu kaynağın Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansı tarafından nerede, hangi ölçütle ve hangi sonuç için harcanacağını millet bilmelidir. Kamu kaynağı toplanıyorsa bütçe, harcama, denetim bilgileri açık ve hesap verebilir olmak zorundadır.

Altıncısı: Turizmi birkaç kıyı ve büyük şehir merkezinde sıkıştıramazsınız; Sivas'ın Divriği'nin, Zara'nın, Kangal'ın, Gürün'ün, Hafik'in tarihini, doğasını ve kültürünü turizm ekonomisine bağlayacak ulaşım, tanıtım ve kamusal yatırım politikası nerede dijital platform düzenlemesi Anadolu'ya turist, gelir ve nitelikli istihdam taşımayacaksa turizm politikasının bölgesel kalkınma ayağı yine eksik kalacaktır. Türkiye'nin ihtiyacı üretimdir, yatırımdır, adil rekabettir, dijital dönüşümdür, hukuk güvenliğidir, demokratik özgürlüklerdir. Bu teklif üzerinden binlerce seyahat acentesinin kapanmasına, on binlerce kişinin istihdamının tehlikeye girmesine, turizm gelirlerinin yurt dışına aktarılmasına ve tüketici haklarının çiğnenmesine izin vermeyelim. Kanunu geri çekin, az önce Anayasa'ya aykırılık maddelerinde de arkadaşlar düşüncelerini ifade ettiler. Biliyorsunuz Bolu Kartalkaya'daki Grand Kartal Otel yangınında yakınlarını kaybeden aileler Anıtpark'ta 78 can için Adalet nöbeti yaptı. Mecliste bu konuda komisyon kuruldu, rapor yazıldı ama gerekenler yapılmadı. Tüm bunlar ortadayken telafisi güç sonuçlar doğurmadan gelin turizmin geleceği için, eşit ve adil rekabet koşulları için bu teklifi geri çekin, üzerinde tekrar konuşalım. Vatandaşımız için en doğru teklifi hep birlikte hazırlayalım. Maddelerde ayrıca görüşlerimizi ifade edeceğiz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Yavuz Bey, buyurun.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Değerli milletvekilleri, kıymetli hazırun; öncelikle yeni yasama yılının ülkemize, milletimize hayırlı olmasını temenni ediyorum.

Yabancı dijital konaklama platformlarının Türkiye'de haksız rekabetle hareket etmesini, vergi vermeden ticari faaliyet yürütmesini, denetimsiz olmasını, kamu otoritesinin denetimi dışında faaliyet göstermesini elbette istemeyiz. Biz İYİ Parti olarak yıllardır arafta bırakılmış bu alanın artık açık, denetlenebilir ve hukuki bir zemine kavuşturulmasının gerekli olduğuna inanıyoruz. 2024 yılında Antalya'da yabancı bir internet sitesi üzerinden otel rezervasyonu yaptıran bir Türk vatandaşından otele geldiğinde "milliyet farkı" adı altında 120 euro ilave ücret talep edildiğini geçmiş dönemdeki haberlerden öğrendik ve Bakanlık da bu uygulamayı haksız bularak cezai işlem uyguladı. Bu olay meselenin yalnızca vergi veya ticari denetimden ibaret olmadığını da göstermiş oldu.

Bu topraklarda Türk olmanın faturasını -mecazen- yıllardır ödeyen Türk milleti, 2024 yılında önüne konulan gerçek bir faturada bunun adını da "milliyet farkı" adıyla görmüş oldu. İşte, bu nedenle bu alanın düzenlenmesini gerekli buluyoruz. Ancak yapılacak düzenlemenin yabancı platformlara yalnızca faaliyet alanı açan değil; Türk vatandaşını, yerli turizm işletmelerini ve ülkemizin ekonomik menfaatlerini de güçlü biçimde koruyan bir düzenleme olması gerektiğini özellikle ifade ediyoruz. Böyle bir sistem yeniden kurulacaksa önce Türk vatandaşının ve Türk turizmcisinin hakkını tartışmasız biçimde güvenceye almalıyız. Fakat hepsinden de önce bu teklifle ilgili ilk sorumuz şudur: 2017 yılında Türkiye'deki konaklama tesislerinin pazarlanmasına aracılık faaliyetleri haksız rekabet gerekçesiyle mahkeme kararıyla durduruldu ve aradan dokuz yıl geçti, "Bu kanunun dokuz yıldır neyi bekledi?" diye kafamıza bir soru işareti geldi. "Dokuz yıldır bu kanunun hazırlanma süreci yaşandı." diyemeyeceğimize göre, bu sorunun cevaplanması son derece önemlidir. Yani kanununu hazırlayan heyetten ben özellikle bu sorularımıza cevap bekliyorum. Türk turizmi bu dokuz yıllık süreçte hangi değişimi yaşamıştır? 2017'de sorunlu görülen yapı bugün hangi ihtiyaç sebebiyle yeniden düzenlenmektedir? Dokuz yıl boyunca fiilen bu alanın dışında kalan yabancı dijital platformlara yeniden ve bu kez kanunla bir faaliyet zemini oluşturulmaktadır. Dolayısıyla Komisyonun bilmesi gereken temel husus şudur: 2017'de haksız rekabet gerekçesiyle durdurulan sistem bugün hangi somut gerekçelerle yeniden kurulmaktadır? Bu soruya açık ve ikna edici bir cevap verilmeden yalnızca "dijitalleşme" ve "sektörün ihtiyaçları" ifadeleriyle bu düzenlemenin gerekçesinin açıklanamayacağını düşünüyoruz.

Bir de Türkiye'nin bu meselelerdeki temel yaklaşımı nedir? Türkiye'nin turizm politikası yabancı dijital komisyoncuları yeniden sisteme sokmak üzerine mi kurulacaktır, yoksa üreticiyle tüketiciyi doğrudan buluşturmak üzerine mi kurulacaktır? Biz aracılığı azaltmalıyız, yerli ya da yabancı turist olsun, turistin parasını işletmecimize, çalışanımıza, yeni turist harcamalarına kazandırmalıyız.

Son olarak, Türkiye'nin ihtiyacı yalnızca komisyonculuğa hukuki zemin oluşturmak değil; rekabeti, doğrudan satışı ve millî turizm gelirini koruyan bir sistem kurmak olmalıdır diyor, heyeti saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Sibel Hanım, buyurun.

AYŞE SİBEL YANIKÖMEROĞLU (İstanbul) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, kıymetli bürokratlar; önümüzdeki teklif yabancı dijital konaklama platformlarının Türkiye'deki faaliyetlerini ilk kez özel bir kanunla düzenliyor.

Dijital platformların denetlenmesi, vergisel yükümlülüklerini yerine getirmeleri, tüketicinin ve turizm işletmelerinin korunması elbette üzerinde çalışılması gereken konular. Ancak düzenleme yaparken 2 şeye özellikle dikkat etmeliyiz: Kurallar açık ve net olmalı, getirilen yükümlülüklerin de somut bir gerekçesi ve ölçüsü bulunmalıdır. Bu açıdan, teklif hakkında cevaplanması gereken bazı önemli sorular olduğunu düşünüyorum.

İlk olarak neden 5 milyon lira? Teklif, yabancı platformların Bakanlıktan izin belgesi almasını zorunlu tutuyor. Belgenin bedeli 5 milyon lira, geçerlilik süresi ise iki yıl. Peki, bu tutar hangi hesaba göre belirlendi? Büyük küresel bir platformla çok daha küçük bir platform neden aynı bedeli ödeyecek? Bu rakamın nasıl belirlendiğinin açıklanması gerektiğini düşünüyorum Sayın Başkan. Ayrıca, lisans ücretinin döner sermaye yerine Bakanlık hesabına ödenmesini ve turizmin yükünü çeken yerel yönetimlere pay ayrılmasını öneriyoruz.

İkinci önemli konu, yüzde 17 komisyon sınırıdır. Teklif, platformlarının satış bedeli üzerinden alabileceği komisyon tutarını yüzde 17'yle sınırlıyor. Burada da aynı soruyu soruyorum: Neden yüzde 17? Kanuna böyle kesin bir oran yazıyorsak bunun dayanağını da bilmeliyiz.

Diğer yandan, Türkiye'de yetkili, Türk vatandaşı, gerçek veya tüzel kişi temsilcisi şartı getiriliyor ama temsilcinin hukuki ve mali sorumlulukları teklifte yer almıyor. Ayrıca, müşterilerinin yabancı temsilcilik üzerinden haklarını nasıl arayacakları da belirtilmiyor.

Sayın Başkan, bir diğer önemli düzenleme, bu platformların e-ticaret hizmet sağlayıcıları için zorunlu tutulan lisans bedelinden muaf tutulması. Burada şunu öğrenmek istiyorum: Bu platformları neden mevcut Elektronik Ticaret Sistemi içine almıyoruz? Bu durumda hangi yükümlülüklerden muaf olacaklar? Bu platformlar turizm ajansına pay ödeyecekler. Ancak turizm ajansının denetlenme yöntemi, Sayıştayın yetkisinin sınırları, gelir giderleriyle bütçe konularında belirsizlikler var. Ajansa pay aktarmak yerine, yerel yönetimlere turistik nüfusu karşılayacak altyapı yatırımları için kaynak ayrılabilir.

İzin belgesinin iptali konusuna da değinmek istiyorum Sayın Başkan. Teklifte ülke yararına aykırı, kamu güvenini sarsıcı ve ülke turizmini baltalayıcı faaliyetlerde bulunan platformların izin belgesinin iptal edeceğini belirtiyorsunuz. Burada temel bir hukuk sorusu var. Ülke turizmini baltalayıcı faaliyet nedir? Hangi somut fiilden söz ediyoruz?

Sayın Başkan, cezaları düzenleyen maddelerde de belirsizlikler var. Teklif ceza bakımından yerli ve yabancı siteler arasında ayrım yapmıyor. Ayrıca, platformların net işlem hacimleri de ölçüt alınmamış. Her ihlal için cezaların alt ve üst sınırları belirlenmeli. Çünkü büyük bir küresel siteyle küçük ölçekli bir yerli sitenin aynı ihlal için aynı cezayı ödemesi aynı caydırıcılığı sağlayamaz.

Son olarak, erişimin engellenmesi, düzenlenmesine değinmek istiyorum. Bakanlık belirli durumlarda platformun tamamına erişimin engellenmesine karar verebiliyor. Burada da şu soruyu sormalıyız. Hukuka aykırı içeriğin veya hizmetin engellenmesi mümkünken neden bütün platformun erişime kapatılmasını tercih ediyorsunuz?

Sayın Başkan, dijital turizm ekonomisini düzenleyelim. Tüketicimizi ve otellerimizi haksız uygulamalara karşı koruyalım. Türkiye'de faaliyet gösteren uluslararası şirketlerin de kurallara uymasını elbette sağlayalım. Ancak bunu yaparken ölçüsü açıklanamayan rakamlar, sınırları belli olmayan kavramlar ve gereğinden geniş idari yetkiler bırakmayalım.

Teklif bu hâliyle yerli acenteleri ve piyasa dengesini koruyamaz; aksine, yerli firmalar rekabet şanslarını ne yazık ki kaybedecekler. Ayrıca, turizm gelirini arttıracak ve yabancı turisti daha fazla çekecek bir düzenleme de göremiyoruz. Bu nedenle, teklifin geri çekilmesi, paydaşların görüşünün alınması ve eksikliklerin giderilmesi gerektiğini düşünüyoruz.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Teşekkür ediyoruz.

Aykut Bey, buyurun.

AYKUT KAYA (Antalya) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, kıymetli Komisyon üyeleri; yabancı dijital konaklama platformlarının Türkiye'deki faaliyetlerinin hukuki bir çerçeveye kavuşturulması gerektiği açıktır. Türkiye'de ticari faaliyet yürüten bu platformlar denetlenmeli, vergisel yükümlülüklerini yerine getirmeli ve vatandaşımız karşısında Türkiye'de bir muhatap bulundurmalıdır. Ancak önümüzdeki teklifin bu ihtiyacı, adil rekabeti, yerli işletmelerimizi ve tüketicimizi yeterince koruyacak şekilde karşılayıp karşılamadığına bakmamız gerekiyor.

Teklifte doğru bulduğumuz düzenlemeler de var. Yabancı platformların Kültür ve Turizm Bakanlığından izin belgesi alması, dijital hizmet vergisi mükellefi olması, vergi borcunun bulunmaması ve Türkiye'de temsilci bulundurması bunlardan bazılarıdır. Yine, uyuşmazlıklarda Türk hukukunun uygulanması ve Türk mahkemelerinin yetkili olması da önemlidir. Ancak bunlar teklifin eksiklerini görmezden gelmemizi de gerektirmez. Birincisi, yerli işletmelerimizle yabancı dijital platformlar arasında adil rekabeti sağlamak zorundayız. Türkiye'de yatırım yapan, vergi ödeyen ve istihdam sağlayan seyahat acentelerimiz ve turizm işletmelerimiz birçok hukuki ve mali yükümlülüğü yerine getiriyor. Yabancı platformlara yeni bir hukuki statü getirirken, yerli işletmelerimizi daha ağır yükümlülüklerle karşı karşıya bırakamayız. Özellikle yabancı platformların 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun kapsamındaki e-ticaret lisans bedelinin dışında tutulmasının gerekçesi açıklığa kavuşturulmalı ve bu düzenleme yeniden değerlendirilmelidir. İkincisi, Türkiye'de yatırım ve istihdam meselesidir. Türkiye'den ciddi ticari gelir elde eden küresel şirketlerin yalnızca bir temsilci göstermesi yeterli midir? Bu şirketler Türkiye'de para kazanıyorsa, burada yatırım yapmalarını, ofis açmalarını ve yerli istihdama katkı sağlamalarını da konuşmalıyız. Bu konuda açık yükümlülüklerin getirilmesi değerlendirilmelidir. Üçüncüsü, tüketicimizin hakkını daha güçlü korumalıyız. Vatandaşımız yabancı bir platform üzerinden rezervasyon yaptığında ve sorun yaşadığında kime başvuracak? Kaç gün içerisinde cevap alacak? Parasının iadesi hangi sürede yapılacak? Türkiye'de temsilci bulundurmak önemli ama tek başına yeterli değildir. Tüketicinin başvuru, cevap ve iade süreçlerinin kanunda açık ve net bir şekilde düzenlenmesi gerekir. Dördüncüsü komisyon oranıdır. Teklifte yabancı dijital platformların alabileceği komisyona yüzde 17 üst sınır getiriliyor. Üst sınır getirilmesini olumlu buluyoruz ancak yüzde 17'nin de yüksek olduğunu düşünüyorum. Bu oranın daha aşağı çekilmesi, özellikle küçük ve orta ölçekli konaklama işletmelerimizin üzerindeki komisyon yükünü de azaltacaktır. Bir diğer önemli konu da, bu sistemden elde edilecek kamu kaynağının nereye aktarılacağıdır. Teklifle, yabancı dijital konaklama platformları Türkiye Turizm Tanıtım ve Geliştirme Ajansına turizm payı ödeyenler arasına alınıyor. Yani ben özellikle kendi ilim Antalya da dâhil olmak üzere, turizm kentlerimiz açısından sormak istiyorum. Turizmin oluşturduğu altyapı yükünü bu illerimizde kim karşılıyor, kim taşıyor? Yol, su, kanalizasyon, atık, temizlik, ulaşım yani turizm sezonunda nüfusu katlanan şehirlerimizde bu hizmetlerin önemli bir bölümünü yerel yönetimlerimiz üstleniyor. O hâlde, yabancı dijital platformlardan elde edilecek gelirlerden turizmin altyapı yükünü taşıyan yerel yönetimlerimize de pay ayrılması gerektiğini düşünüyoruz. TGA'ya aktarılacak payın bir bölümünün turizm kentlerimizin altyapı ihtiyaçları için yerel yönetimlere aktarılması değerlendirilmelidir. Bir diğer husus da yaptırımlardır. Kurallara uymayan platformlara yaptırım uygulanması ve gerektiğinde erişime engellenmesi elbette gereklidir. Teklifte erişim engeli kararının yargı denetimine tabi tutulması da önemlidir ancak izin belgesinin iptaline gerekçe olabilecek "ülke yararına aykırı, kamu güvenini sarsıcı veya ülke turizmini baltalayıcı" gibi ifadelerin sınırlarının açık biçimde belirlenmesi gerekir. Yaptırım ağırsa hangi fiilin hangi yaptırımı doğuracağı da açık ve öngörülebilir olmalıdır.

Sayın Başkan, kıymetli hazırun, biz, yabancı dijital platformların kuralsız faaliyet göstermesini elbette istemiyoruz ancak düzenleme yaparken yerli işletmelerimizi yabancı platform karşısında dezavantajlı hâle de getiremeyiz. Tüketiciyi koruyan, adil rekabeti sağlayan, Türkiye'de yatırım ve istihdamı güçlendiren ve turizm kentlerimizin yükünü gözeten bir düzenleme yapılmalıdır.

Bu teklifin ifade ettiğimiz eksiklikler giderilerek yerli işletmelerimizi, tüketicimizi ve turizm kentlerimizi daha güçlü koruyan bir düzenlemeye dönüştürülmesini talep ediyoruz.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Teşekkür ederiz.

George Bey, buyurun.

GEORGE ASLAN (Mardin) - Sayın Başkan değerli Komisyon üyeleri; hepinizi saygıyla selamlıyorum. Yeni yasama yılının da ülkemize hayırlı olmasını diliyorum.

Yabancı Dijital Konaklama Platformları Kanun Teklifi dokuz yıldır Türkiye'de erişim engeli bulunan "Booking" dâhil olmak üzere dijital konaklama hizmeti sunan platformlara ilişkin yeni düzenlemeler getirmektedir. Kanun teklifiyle dijital konaklama platformlarının Türkiye'de faaliyet gösterebilmesi için Kültür ve Turizm Bakanlığından izin belgesi alması, hâlihazırda faaliyet gösteren platformların kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay içinde izin belgesi alması, platformların izin belgesi kapsamında belirlenen faaliyetler dışında herhangi bir faaliyette bulunamaması, bu platformların Türkiye Turizm Tanıtım Geliştirme Ajansına belli bir oranda turizim payı ödemesi gibi yükümlülükler getirilmektedir.

Teklifin 3'üncü maddesinde dijital konaklama platformlarının izin belgesi alabilmesi için vergi dairelerine borcunun bulunmaması şartı getirilmektedir. Bu ifade vergi borcunun kesinleşmiş olup olmadığı veya kanuni yollarla tecil ve taksitlendirilmiş olup olmadığı bakımından herhangi bir ayırım içermemektedir. 4'üncü maddede, yabancı dijital konaklama platformları üzerinden birlikte satın alınan turizm hizmetlerini paket, tur kapsamı dışında bırakarak tüketicilerin mevcut yasal güvencelerden yararlanması engellenmektedir. 6'ncı maddede "ülke yararına aykırı, kamu güvenliği sarsıcı ve ülke turizmini baltalayıcı" ifadesi yer almaktadır. Bu ifadeler herkes tarafından farklı yorumlanabilir. Bu durum, idareye fazla geniş bir yetki verir ve işletmelerin hangi davranışlarının izin belgesinin iptaline neden olacağını önceden bilmesini zorlaştırır.

Sayın Başkan, değerli komisyon üyeleri; kanun teklifinin genel gerekçesinde turizm sektörünün Türkiye açısından önemi, dijitalleşmenin turizm faaliyetlerindeki ağırlığı ve yabancı dijital konaklama platformlarının giderek büyüyen etkisinden bahsediliyor. Elbette dijitalleşen turizm sektörünün düzenlenmesine ihtiyaç vardır. Tüketicinin korunması, kayıt dışılıkla mücadele edilmesi, vergi yükümlülüklerinin yerine getirilmesi ve sektörde adil rekabet koşullarının oluşturulması gerekir ancak turizm alanındaki söz konusu sorunların kaynağına da bakmamız gerekiyor. Bu sorunların önemli bir bölümü iktidarın yıllardır uyguladığı turizm politikalarının sonucunda büyümüştür. Teklifin gerekçesinde adil rekabetten bahsediliyor. Peki, Türkiye'de turizm sektöründe adil bir rekabet ortamı var mı? Küçük pansiyon aile işletmelerinin, yerel konaklama tesisinin büyük sermaye gruplarıyla aynı koşullarda rekabet edebildiğini söyleyebilir miyiz? Kıyıların, doğal alanların ve kent merkezlerinin büyük turizm yatırımlarına açılması karşısında yerel halkın söz ve karar hakkı ne kadar korunuyor? Turizm emekçilerinin düşük ücretleri, güvencesiz çalıştırılması, mevsimlik istihdam ve sendikal haklar konusunda ne yapıldı? Turizm yalnızca daha fazla turist çekmek ve daha fazla döviz geliri elde etmekten ibaret bir anlayışla ele alınmamalıdır. Bir ülkenin turizm politikası yalnızca platformların ve büyük şirketlerin çıkarları üzerinden şekillendirilmemelidir. Teklifte yabancı dijital platformların Türkiye'de temsilci bulundurmasının ve Türk hukukuna tabi olmasının tüketicilerin korunması açısından gerekli olduğu ifade ediliyor fakat aynı hassasiyet Türkiye'de faaliyet gösteren bütün şirketler için de geçerli olmalıdır. Yabancı şirket söz konusu olduğunda "denetim" deniliyor, büyük, yerli sermaye grupları söz konusu olduğunda neden aynı kararlılık gösterilmiyor? "Kayıt dışılıkla mücadele" deniliyorsa, o hâlde, yalnızca dijital platformları değil, sektörün tamamını kapsayan şeffaf ve etkin bir denetim mekanizması kurulmalıdır. "Adil rekabet" diyorsak, küçük işletmeleri büyük sermaye karşısında koruyacak politikalar geliştirilmelidir. Dijital platformların düzenlenmesine ilişkin bir kanun çıkaracaksak bu düzenlemenin yalnızca izin belgesi, temsilci ve idari yaptırım çerçevesinde kalmaması gerekir. Kullanıcının kişisel verilerinin korunmasından tüketici haklarına, çalışanların haklarından vergilendirmeye, yerel yönetimlerin yetkisinden konut hakkına, doğanın korunmasından kültürel mirasın korunmasına kadar bütüncül bir düzenleme yapılmalıdır. Ayrıca, yerel yönetimlerin ve ilgili meslek örgütlerinin karar süreçlerine katılımı da güçlendirilmelidir diyor ve teşekkür ediyorum.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Teşekkür ederiz.

Hüseyin Bey, buyurun.

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) - Teşekkür ederim Başkanım.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, Bakan Yardımcım, değerli basın, sivil toplum örgütleri, TÜRSAB temsilcileri; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, görüşmekte olduğumuz Yabancı Dijital Konaklama Platformları Kanun Teklifi, yalnızca dijital platformların kayıt altına alınmasına ilişkin teknik bir düzenleme değil. Bu teklif, seyahat acentelerinden konaklama işletmelerine, küçük turizm işletmelerinden turizm emekçilerine ve tüketicilere kadar sektörün tamamını doğrudan ilgilendiren yeni bir faaliyet rejimi kurmaktadır.

Öncelikle yaklaşımımızı açıkça ifade etmek isterim: Biz dijitalleşmeye karşı değiliz, yabancı dijitalin Türkiye'de faaliyet göstermesine de kategorik olarak karşı değiliz. Türkiye'de ekonomik faaliyet yürüten yabancıların kayıt altına alınmasını, vergisel yükümlülüklerinin belirlemesini, denetlenmesini ve Türkiye'de ulaşılabilir bir muhatap bulunmasını gerekli görüyoruz. Teklifin bu yönde olumlu hükümleri de var, olumsuz hükümleri de var ancak burada asıl tartışmamız gereken mesele yabancı platformların Türkiye'de faaliyet gösterip göstermemesi değildir, asıl mesele bu sisteme dâhil edilirken yerli seyahat acenteleriyle adil rekabet koşullarının sağlanıp sağlanmadığı, küçük ve orta ölçekli turizm işletmelerinin nasıl etkileyeceği, tüketicinin bugünkü sahip olduğu haklarının korunup korunmasıdır. Dijitalleşmenin imkânlarından yararlanırken bunun maliyetinin tüketiciye ve yerli işletmeye veya turizm emekçilerine yüklerini hesaplatmamız lazım.

Bütün bunlarla birlikte değerlendirdiğimizde teklifin önemli bir eksikliği daha ortaya çıkıyor. Bu düzenlemenin kapsamlı etki analizi nerede? Seyahat acentelerinin istihdamına etkisi ne olacak? Küçük ve orta ölçekli acentelerin gelirleri nasıl etkilenecek? Küçük otellerin satış imkânları ve maliyetleri nasıl değişecek? Platformların pazar payı ve pazarlık gücü ne ölçüde değişecek? Yüzde 17'lik sınır işletme maliyetine ve tüketici fiyatlarına nasıl yansıyacak? 5 milyon TL'lik izin bedelinin ekonomik dayanağı nedir? Paket tur istisnasının tüketiciye getireceği sonuçlar hesaplandı mı? Türkiye'de yaratılan turizm gelirlerinin katma değerinin ne kadarının ülkede kalacağına ilişkin bir çalışma yapıldı mı? Teklifin gerekçesinde bu sorulara yeterli cevap verilmiyor. Paket tur istisnasının neden gerekli olduğunu, 5 milyon TL'lik izin bedelinin ve yüzde 17 sınırın hangi ekonomik temele dayandığını açıklamıyor? Düzenlemenin istihdam, küçük işletmeler ve platformların pazar gücü üzerindeki muhtemel etkileri ortaya koyulmuyor; sektörde bu teklif üzerinde ortak bir görüş bulunmuyor. Otel örgütleri dijital satış kanallarına erişimin önemine dikkat çekerken seyahat acentesi örgütleri eşit yükümlülükler, istihdam ve tüketici güvenceleri konusunda ciddi itirazları dile getiriyor. Bu iki tarafın kaygılarından birini

görüp diğerini yok saymamız mümkün değil. Bir tarafta seyahat acentelerinin adil rekabet ve istihdam kaygısı var, bir tarafta otellerin, özellikle küçük konaklama işletmelerin daha geniş satış kanallarına ve uluslararası müşteriye erişime ihtiyacı var. Bunların üzerinde vatandaşın tüketici olarak korunma hakkı var. Meclisin görevi bunlardan birini seçmek değil üçünü birden koruyacak dengeyi kurmaktır.

Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; Türkiye turizminin dijital dönüşümün dışında kalması düşünülemez, dünyadaki dijital satış kaynaklarını yok sayamayız. Küçük bir otelimizin dünyanın herhangi bir ülkesindeki müşteriye ulaşabilmesini önemsiyoruz. Türkiye'de faaliyet gösteren yabancı dijital platformların kayıt altına alınmasını, vergi ve turizm payı yükümlülüklerinin bulunmasını, Türkiye'de muhatap göstermelerini ve kamu denetimine tabi olmalarını da gerekli görüyoruz ama bütün bunları yaparken de Türkiye'de yıllardır yatırım yapan, vergi ödeyen, istihdam yaratan ve belirli mesleki yükümlülükler altında çalışan seyahat acentelerini kendi ülkelerinde dezavantajlı hâle getiremeyiz. Daha önemlisi dijitalleşme gerekçesiyle vatandaşın mevcut tüketici haklarını da geriye götüremeyiz. Bizim aradığımız denge açıktır: Dijitalleşmeye evet, ayrıcalığa hayır; rekabete evet, eşitsiz rekabete hayır; yeni satış kanallarına evet, tüketici haklarının geriye götürülmesine hayır. Yerli seyahat acentesini koruyan, küçük otelin dünyaya ulaşmasını sağlayan, yabacı dijital platformlarını kayıt ve denetim altına alan ve tüketiciyi hangi satış kanalını kullanırsa kullansın güçlü hukuki güvenceleri koruyan bir sistem mümkündür. Bunun için paket tur istisnasının yeniden değerlendirilmesi gerekiyor. Tüketici alacakları için gerçek ve tahsil edilebilir bir mali güvence oluşturulması gerekir. Türkiye temsilcisinin yetki ve sorumluluğunun açıkça belirlenmesi gerekir. Hizmeti doğrudan sağlayan platform ile yalnızca aracılık eden platformun sorumluluğunun ayrılması gerekir. 5 milyon TL izin bedelinin ve yüzde 17'lik sınırın ekonomik dayanağının ortaya konulması gerekir. İşletmeden veya tüketiciden haksız alınan bedeller bakımda yalnızca idari para cezasıyla yenileyip gerçek bir iade ve tazminat mekanizması kurulması gerekir. İzin iptali gibi ağır yaptırımların sebepleri açık, somut ve öngörülebilir hâle getirilmelidir. Erişim engeli uygulanırken mevcut rezervasyonların ve tüketici haklarının korunması gerekir. Bakanlığın veri erişiminin kapsamı ve sınırları kanunda açıkça belirlenmelidir. Geçiş döneminde başvuruların sonuçlandırılacağı süre ve karar bekleyen platformların hukuki statüsü belirlenmelidir ve bütün bunlardan önce bu düzenlemenin istihdam, seyahat acenteleri, küçük konaklama işletmeleri, tüketici fiyatları, rekabet yapısı ve turizm ekonomisi üzerinde muhtemel etkileri sağlıklı biçimde ortaya konulmalıdır.

Türkiye turizminin geleceğini dijital dönüşümden kaçarak değil dijital dönüşümü adil rekabetle, hukuk güvenliğiyle, tüketici haklarıyla ve kamu yararıyla buluşturarak güvence altına almalıyız. Teklifin mevcut bu hâliyle acele biçimde yasalaştırılması yerine eksikliklerin giderilmesi, sektörün farklı kesimlerin görüşleriyle birlikte değerlendirilmesi ve yerli işletmeler ile yabancı platformlar arasında adil rekabet, tüketici açısından da eş değer güvence sağlayacaktır. Daha dengeli bir düzenlemenin ortaya çıkarılması gerekiyor.

Değerli arkadaşlar, burada yüzde 17 diyoruz; biliyorsunuz, yurt dışındaki bu acentelerden, firmalardan önüne çıkarmak için yüzde 45'lere, hatta yüzde 50'lere kadar komisyon alınıyor, hepimiz bunu biliyoruz, bütün acenteler, bütün firmalar bunu çok iyi biliyor. Önemli olan, bu yabancı sermayeyle kurulan şirketler Türkiye'ye ne kadar katkı sağlar, Türkiye'den ne kadar para götürecektir? Eğer bunu hesaplarsak Sayın Bakanım, bu konuda hep beraber oturup burada -TÜRSAB'ın temsilcileri de var- güzel, gerçekte hukuka uygun bir şekilde bu düzenlemeyi yapabiliriz. Buna göre bu düzenlemede çok eksiklikler var, buna karşı değiliz ama bu eksiklikleri tamamlamak zorundayız, acele etmememiz gerekiyor.

Hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Teşekkür ediyoruz Hüseyin Bey.

Nadir Bey, geneli üzerindeki görüşmeleri dinledik, isterseniz sizin de görüşlerinizi alalım. Biraz eleştiriler var, onlarla da ilgili biraz açıklama yaparsanız iyi olur.

Buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Sayın Başkanım, değerli komisyon üyeleri; çok teşekkür ediyorum.

Ben de yasama yılının ülkemize hayırlı olması temennisini ifade ederek sözlerime başlamak istiyorum.

Sayın vekillerimiz, tabii, yasa teklifiyle ilgili çok özel, bizim de faydalanabileceğimiz değerlendirmeler yaptılar. Ben bunlarla ilgili genel cevapları vermek istiyorum, değerlendirmeler yapmak istiyorum.

Öncelikle, Aykut Kaya Vekilim denetimin yeterince yapılmadığıyla ilgili -Sayıştay raporundan yola çıkarak- bir hususa devam etti. Tabii, Türkiye'de 21 bine yakın konaklama tesisi var; bunların her birini her zaman denetlenmeden ziyade biz belirli periyotlara göre ve bize gelen şikâyetler üzerine yapıyoruz. Oysa buradaki Dijital Platformlar Yasa Teklifi'yle ortaya getirilen ve belgelendirecek tesis sayısı bizim tespitlerimize göre azami 15 ki o sayıya ulaşılması çok mümkün gözükmüyor ve bu tesisler, bu platformlar yine yasada belirtilen hususlara aykırı davrandığında veya bir tüketici şikâyeti veya bir turizm paydaşı şikâyeti üzerine denetleneceği için burada aynı durum söz konusu değil, bunların sürekli denetlenmesi mümkün olacak.

Her şeyden önce biz bu yasa teklifini -tabii, hep gündeme getirildi- Türkiye'deki tüketicilerin en başta bir talebi olarak onların menfaatine Türkiye'deki, turizm tüketicilerinin daha konforlu, daha nitelikli ve daha ucuza tatil satın alabilmelerinin önemli bir yolu olarak ortaya koyuyoruz. Tabii, burada niye bu komisyon şeyinden bahsettiler... Zaten şu anda bunlar fiilen faaliyette bulunuyorlar ve komisyonlar bu rakamların çok çok daha üstünde. Biz bu komisyonla sınırlama getirerek dijital platformların alabildiğine veya istedikleri gibi keyfî komisyon miktarları almamalarına yönelik bir düzenleme getirmekteyiz tersine. Dolayısıyla, bu rakam zaten fiilen

uygulanmakta olan rakamların çok çok altında bir üst sınır olarak getirilmekte. Belki dünya ölçeğinde bunlar faaliyette bulundukları için, Türkiye için bu komisyonun getirilmesi mantıklı ama bu yasa teklifi verildikten sonra bizim yaptığımız görüşmelerde de onların gündeme getirdikleri, dünya ölçeğinde global bir faaliyette bulundukları için Türkiye içinde tamam, bu kısıtlamayı getirdiniz ama dünya ölçeğinde getirmeniz sistemin işlemesi açısından çok sıkıntılı, bunu piyasa koşullarına... Kaldı ki Türkiye'de de birçok zincir marka tesislerimiz var, onlarla uluslararası anlaşmalar yapıyoruz, onlar bunlara aykırı olunca Türkiye turizmi bundan zarar görür gibi değerlendirmeler var, bunun da altını çizmiş olayım.

Tabii, Yavuz Vekilim: "2017'de "Booking.com"la ilgili yasa getirildi, dokuz yıldır bu niye çıkmadı? 2017'den bu yana turizmde ne oldu?" Tabii, o zaman "Booking.com"a yönelik bir mahkeme kararıydı ve sonuçlanmıştı. TÜRSAB daha yeni, tarihini tam bildiririz. Tüm platformlarla ilgili dava açtığı için, diğer platformlar faaliyette bulunuyorlardı, onun önüne geçmeye yönelik bir şey olduğu için artık bu yasanın Türkiye için, Türkiye turizmi için gündeme getirilmesi şart oldu. O zaman tek bir şeydi, şimdi tüm platformlar için geçerli hâle geldi. Şunun da altını çizmek isterim: Tabii, 2017'de Türkiye, turizmde 30 milyar dolarlar civarında turizm geliri elde eden bir ülke konumundaydı, bugün -geçtiğimiz yıl itibarıyla söylüyorum- 65 milyar, neredeyse 2'ye katlanmış bir turizm geliri elde ediyor ve dünyada en fazla turist ağırlayan 4'üncü ülke konumuna geldi. Rakip ülkelerimiz artık bizi örnek almaya başladılar, Türkiye turizmi dünyada gözde, imrenilen bir konuma geldi. Bu anlamda Türkiye turizmi son sekiz yılda çok çok önemli mesafeler katetti, bunu da rakamlar çok açık olarak ortaya koymakta ve tüm dünyanın yaşadığı pandemi krizi, kuzeyimizde ve güneyimizde en büyük pazarlarımızın birbirleriyle yaşadığı savaşlar, güneyimizde yaşanan soykırımlar, bütün bu sıkıntılara, bütün bu sorunlara, ki asrın felaketini yaşadığımız deprem gibi birçok olumsuzluğa rağmen biz bu başarıları, bu gelişmeleri elde ettik.

Burada da yine sayın vekillerimizin ifade ettiği, bu dijital platformların cirosundan elde edilecek binde 5 oranındaki payın Turizm Geliştirme Ajansına aktarılacağı yasada da var. Türkiye'de turizm alanında faaliyet gösteren tüm turizm testlerinin, tüm turizm işletmelerinin kendi konumlarına göre cirolarından belirli payın hepsinin tamamını Turizm Geliştirme Ajansı alıyor. Bunlar da yasal olarak turizmde bir oyuncu olacakları için Türkiye'de bunların da diğerlerinde olduğu gibi, acenteler, konaklama tesisleri, havalimanı işletmeleri, Türk Hava Yolları gibi bunlar da Türkiye Turizm Geliştirme Ajansına acentelerin ödediği oranda pay ödeyerek Türkiye'nin turizm tanıtımına... Ki Türkiye Turizm Geliştirme Ajansı, biraz önce söylediğim 2017'den bugüne Türkiye turizminde yaşanan bu dünya ortalamasının çok üstündeki büyümenin sağlanmasının en önemli sebeplerinden bir tanesi de Türkiye Turizm Geliştirme Ajansı gibi, yine Meclisimizin 2019 yılında onayıyla kurulmuş olan Turizm Geliştirme Ajansının yapmış olduğu faaliyetler, bu anlamda Türkiye Turizm Geliştirme Ajansının... Ki biz her yıl bağımsız denetim raporunu ve Sayıştay denetim raporunu burada Turizm Komisyonunda, sizlerin huzurunda Türkiye Turizm Geliştirme Ajansının a'dan z'ye tüm faaliyetlerini, harcamalarını bütün detaylarıyla size sunduk. Geçen yılın denetimini de önümüzdeki günlerde yine sizin huzurunuza sunacağız. Türkiye Turizm Geliştirme Ajansı sayesinde Türkiye, dünyanın da kabul ettiği şekilde dünyada en etkili ülke turizmi tanıtımını yapan, Türkiye ürünlerini ve pazar çeşitliliğini tanıtan çok önemli bir kuruluş. Bu anlamda Türkiye'nin turizmdeki bu yaşadığı başarıyı sağlamada Türkiye Turizm Geliştirme Ajansının önemi çok büyük. Dolayısıyla buradaki bu payın da Türkiye Turizm Geliştirme Ajansına aktarılması çok daha uygun.

"Niye 5 milyon ifadesi kullanıldı?" Orada şöyle bir yanlış anlaşılma var, seyahat acenteleri de 5 milyon ödüyor veya onunla aynı payı ödüyormuş gibi söylendi. Bu sadece dijital yabancı platformların ödeyeceği bedel. Türkiye'de bir seyahat acentesi kurulması için bunun onda 1'i bedelle Türkiye'de seyahat acentesi kurulması mümkün. İşte, şöyle de bir şey söyleyebilirim: Bu seyahat dijital platformları bir dünya markası ve kendi adlarıyla, kendi usulleriyle uluslararası piyasada çalıştıkları için bunu tercih etmezler ama bir "Booking.com" "Airbnb" istese bu bedelin yüzde 10'unu süresiz olarak yatırarak bir seyahat acentesi kurarak bu faaliyetleri zaten fazlasıyla yapabilir. Yani bu anlamda Türkiye'de 17 bin tane seyahat acentesinden bahsettik, seyahat acentelerinin faaliyet türlerine, konumlarına, durumlarına göre baktığımızda bu dijital platformlarla rakip olacaklar, bunların tamamı değil, çok daha azı. Tabii, aynı zamanda bu dijital platformlar vereceği belli hizmetleri zaten seyahat acenteleri üzerinden almak zorundalar, belirli bir oranda seyahat acenteleriyle birlikte de çalışmak zorundalar. Dolayısıyla burada tabii, seyahat acentelerinin yapmakla yükümlü olduğu belli alanlara bunlar da girmiş oluyor, bir rekabete açmış oluyoruz ama yine de seyahat acentelerini de destekleyecek veya onlarla çalışılacak konumlar, durumlar da söz konusu.

Yine, sayın vekilimizin söylediği gibi, turizm, dünya ölçeğinde bir rekabetin yaşandığı bir ortam. Bu kadar teknolojinin ve süreçlerin geliştiği bir ortamda Türkiye'nin turizmdeki bu gelişimini çok daha artırarak devam ettirebilmesi için bu uluslararası koşullardaki rekabet koşullarına uygun bir yapılanmaya geçmesi lazım. Bu Dijital Platformlar Yasası da bu açıdan Türkiye için gerekli.

Yine bir vekilimiz Antalya'yı, İstanbul'u özellikle göstererek Türkiye'de turizmin belli alanlara sıkıştığını ifade ettiler ama Turizm Bakanlığının kurulduğu yıldan beri zaten en önemli amacı Türkiye'deki turizmi ülkemizin 81 iline, Anadolu'nun tamamını on iki aya yaymak. Bu çerçevede de özellikle Türkiye Turizm Geliştirme Ajansının kurulmasıyla beraber biz "İl Tanıtım Programı" diye bir program başlattık, bununla 81 ilimizde valilerimizin başkanlığında, il müdürlüklerimizin koordinasyonunda Türkiye Turizm Geliştirme Ajansıyla beraber o ilin tüm turizm potansiyelini ortaya koyan, o ilde turizmin gelişmesi için nasıl bir çalışma ve nasıl bir strateji izlenmesi gerektiğine dair çalışmaları biz Türkiye Turizm Geliştirme Ajansı kurulduğundan beri, beş altı yıldan beri yürütmekteyiz. Bu çerçevede çok önemli mesafeler de katettik. 81 ilimizin tamamının master planının çıkarılmasına yönelik çalışmalar yapılmakta, bunların yarısının master planı tamamlandı, yürürlüğe girdi. Yine, biz bu İl Tanıtım Programı üzerinden "goturkiye.com" ki bu, dijital platformlarda Türkiye'nin turizm anlamında tanıtımını yapan en güçlü sitelerden, en fazla ziyaret edilen sitelerden bir tanesi. Burada her ilimizin turizm anlamında tanıtımını ve turizm ürünlerinin pazarlanması konusunda çok güçlü çalışmalar yapılarak

her ilde baktığımızda Türkiye'deki turizm çok hızlı bir şekilde büyürken, gelişirken o illerimizde de o büyümeler, gelişmeler sağlanıyor. Bizim Bakanlık olarak amacımız, Türkiye'deki turizmi 81 ilimizin tamamına yaymak, 65 milyar dolar olan turizm gelirimizi çok çok daha üst noktalara çıkararak, bundan tüm ülkemizin, tüm insanlarımızın faydalanmasını sağlamak, Türkiye ekonomisine katkı sağlamak, insanımızın istihdamına ve refahına katkı sağlamak. Dolayısıyla bu anlamda baktığımızda biz bu gelişen dünya koşulları içerisinde dünyayla rekabeti tam ve sağlıklı yürütebilmek, onlarla bu mücadeleyi yürütürken Türkiye'nin çok önemli bir turizm ülkesi olarak dünya turizm pastasından çok daha fazlasını almak açısından bu yasanın bu koşullar içerisinde doğru ve gerekli olduğunu ifade ediyor, saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Teşekkür ederiz.

Yavuz Bey, var mı bir şey?

Buyurun.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Sayın Bakanıma teşekkür ediyorum açıklamalarından dolayı.

Sadece şunu merak ediyorum Sayın Bakanım: Yani 2017'de yasaklanan bir platform, dokuz yıl beklemiş, turizmin gelişmesine katkı sağlayacağını düşündüğünüzü ifade ettiniz.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Evet, doğru.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Doğru, ben de aynı şeyi düşünüyorum. Niye dokuz yıl bekledik diye soruyorum ben yani bunu niye daha önce yapmadık? Bu dijital platformları devletin vergi ve sorumluluğu içerisine almadık? Gayriresmî çalışmalarına...

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - "Booking.com"un dışında Sayın Vekilim, diğerleri çalışıyordu. Tabii, o zaman da isteniyordu ama çok gündem olmadı. Diğer platformlar, ki az önce ifade ettiğim gibi bunların sayısını 15'e kadar çıkarabiliriz, diğerleri özellikle 7-8 tane büyük olanları faaliyette bulunabiliyordu. Bunların faaliyetlerini 2026 yılının başlarında Türkiye Seyahat Acentaları Birliği tarafından faaliyette bulunmamalarına yönelik ve "Booking.com"daki mahkeme kararı da emsal göstererek dava açıldığı için, bunların tamamının ortadan kalkması söz konusu olduğu için bu biraz daha aciliyet kesbetti.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Hukuki bir süreç oldu.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Evet, evet.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Evet, teşekkür ederiz.

Teklifin tümü üzerindeki görüşmeleri aldık, bunu sonlandırıp maddelere geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Maddelere geçilmesi kabul edilmiştir.

1'inci maddeyi okutuyorum:

YABANCI DİJİTAL KONAKLAMA PLATFORMLARI KANUNU TEKLİFİ

Amaç ve kapsam

MADDE 1 - (1) Bu Kanunun amacı; yabancı dijital konaklama platformlarının elektronik ticaret ortamı üzerinden yurt içinde gerçekleştirilen faaliyetlerine ilişkin usul ve esasları belirlemektir.

(2) Bu Kanun yabancı dijital konaklama platformlarının elektronik ticaret ortamı üzerinden yurt içinde faaliyette bulunabilmesine ilişkin koşulları, yükümlülükleri ve uygulanacak yaptırımları kapsar.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Teklifi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Teklif kabul edilmiştir.

2'nci maddeyi okutuyorum:

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunda geçen;

a) Aracı hizmet sağlayıcı: Başkalarına ait iktisadi ve ticari faaliyetlerin yapılmasına elektronik ticaret ortamını sağlayan gerçek ve tüzel kişileri,

b) Bakanlık: Kültür ve Turizm Bakanlığını,

c) Hizmet sağlayıcı: Elektronik ticaret faaliyetinde bulunan gerçek ya da tüzel kişileri,

ç) İzin belgesi: Yabancı dijital konaklama platformlarının elektronik ticaret ortamı üzerinden yurt içinde faaliyette bulunabilmesi için Bakanlık tarafından düzenlenen izin belgesini,

d) Yabancı dijital konaklama platformu: Elektronik ticaret ortamı üzerinden bu Kanun kapsamında yurt içinde faaliyette bulunan yurt dışında yerleşik hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcıyı, ifade eder.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Önerge yoktur.

2'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 2'nci madde kabul edilmiştir.

3'üncü maddeyle ilgili uygun gördüğünüz takdirde okutmadan, direkt görüşü olan varsa onları dinleyelim.

Buyurun Yavuz Bey.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Değerli hazırun, bu maddede dikkat çekici bir eksiklik görmekteyiz, Geçici 1'inci maddede hâlihazırda Türkiye'de faaliyet gösteren yabancı dijital konaklama platformlarına kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren üç ay içinde izin belgesi almak üzere Bakanlığa başvurma zorunluluğu getirilmektedir. 5'inci maddede platformlara izin belgesine esas bilgi ve belgelerde meydana gelen değişiklikleri on beş gün içinde Bakanlığa bildirme, Bakanlığın talep ettiği bilgi ve belgeleri yine on beş gün içinde sunma yükümlülüğü getirilmektedir. 6'ncı maddede de çeşitli aykırılıkların giderilmesi bakımından platformlara yine on beş

günlük süreler öngörülmektedir. Yani teklif, yabancı platformların devlete karşı yükümlülüklerinde süreyi açıkça belirlemekte ancak 3'üncü maddede izin belgesi için gerekli şartlar tek tek sayılmasına rağmen bu şartları yerine getirerek başvurusunu yapan bir platformun başvurusunun Bakanlık tarafından en geç ne kadar sürede sonuçlandırılacağına ilişkin herhangi bir hüküm bulunmamakta. Buradaki yaklaşımımız, elbette yabancı dijital platformlar karşısında devletimizin veya Bakanlığımızın hareket alanını daraltmak değildir tam tersine devlet olmanın, hukuk devleti olmanın ve öngörülebilir bir idari sistem kurmanın gereğidir, vatandaşın da şirketin de idarenin de hangi süre içinde ne yapacağını önceden bilmesidir. Platforma üç ayda başvurur, on beş günde bildirir, on beş günde eksikliğini giderir diyorsak şayet, idarenin de yapılan başvuruyu hangi azami süre içerisinde sonuçlandıracağını kanununda açıkça göstermesi gerekir. Bu başvuru sahibinin hukuki güvenliğinden de hariç, dosyaların süresiz bekletilmesi, farklı başvurular arasında keyfî uygulama doğması veya bürokratik süreçlerin suistimale açık hâle gelmesinin önlenmesi bakımından da önemli görüyoruz. Bu nedenle bu hususta bir önerge verdik. Talebimiz son derece açıktır: 3'üncü maddede usulüne uygun ve eksiksiz yapılan izin belgesi başvurularının Bakanlıkça belirli bir azami süre içerisinde sonuçlandırılacağına ilişkin açık bir hüküm eklenmesidir. Komisyonun bu eksikliği gidermesini ve önergemizin dikkate alınmasını talep ediyor, heyeti saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Yavuz Bey'in vermiş olduğu önerge var, bu önergeyle ilgili açıklamasını da yaptı zaten.

Harun Bey, bir şey mi söyleyeceksiniz?

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Başkanım, zaten idare hukukunun temel ilkesidir, idareler kendilerine başvuru hâlinde altmış gün içinde cevap vermek zorundadır yani burada yeniden bir önergeye gerek yok.

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Yani belirtilebilir, kanunda da belirtilebilir yani çok elzem bir durum olmadığı...

HARUN MERTOĞLU (Rize) - Süreler belli zaten, temel ilkedir altmış gün süre.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Bu maddeye de dayandırılabilir mesela.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Buyurun Nadir Bey.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri; kanundaki düzenlemeyle ikincil mevzuat düzenlemeleri yapacağız. Orada da gerekirse -tabii, sayın vekilimin söylediği o süre geçerli- daha spesifik düzenleme geçirilirse ikincil düzenlemelerle zaten yapmak mümkün, kanuna taşımaya gerek yok.

Bir de müsaade ederseniz Başkanım, milletvekillerimiz geneli üzerinde değerlendirme yaparken -neredeyse tamamı- "Ülke yararına aykırı, kamu güvenini sarsıcı ve ülke turizmini baltalayıcı" ibaresinin çok genel, yoruma açık ve muğlak olduğunu ifade etmişlerdi. Tabii, burası bir turizm faaliyeti olduğu için ve uluslararası platform olduğu için ülkenin zararına olan bir şeye müdahil olmak gerekirdi. 1972'de çıkan, biraz önce de sizlerin ifade ettiği, 1618 sayılı Seyehat Acenteları Yasası'nda aynı madde aynı hüküm seyahat acentaları için de var. Benzeri de bunun için bu anlamda buraya da konulmuş oldu. Bunu da bilgi olarak vermek istedim.

Saygılar sunuyorum.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Mikrofon açıkken ben bir soru sormak istiyorum.

Bu maddede yine belge başvuru tutarı için Cumhurbaşkanı bu tutarı 2 katına kadar artırmaya veya yarısına kadar indirmeye yetkilidir deniliyor. Açıkçası bu yetkiyi Cumhurbaşkanına vermenin gereği tam olarak nedir yani burada ne amaçlanıyor, hızlı hareket etmek mi? Bunu merak ediyoruz. Bu konu hukukun belirlilik ilkesine de aykırılık oluşturmaktadır. Bu takdir hakkını neye göre kullanılacaktır? Bunu da sormak istedim.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Sayın Başkanım, Değerli Komisyon üyeleri; Sayın Vekilim, şöyle: Bildiğiniz gibi, Cumhurbaşkanlığı Hükûmet sistemine geçildikten sonra Cumhurbaşkanının kararları eski Bakanlar Kurulu kararı nispetinde olan hususlar. Vergi Kanunu'muzun da çeşitli düzenlemelerinde bu tür vergi oranlarının bir miktarına kadar artırmaya, yüzde 50'ye kadar indirmeye Cumhurbaşkanı yetkili. Burada da günün koşullarına göre bu bedelin alınmasıyla ilgili olarak daha gerçekçi, duruma ve konjonktüre göre anında karar almak, hemen bir yasa yapmak yerine Cumhurbaşkanı kararıyla ki bunu Bakanlık önerecek zaten, Bakanlar Kurulu nispetinde olduğu için genel vergi mevzuatımızda ve diğer mevzuatımızdaki durumlara uygun olarak burada da böyle bir düzenleme getirilmiştir.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - 3'üncü maddeyle ilgili 3 tane önerge vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

1'inci önergeyi okutuyorum:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan "Yabancı Dijital Konaklama Platformları Kanun Teklifi"nin 3'üncü maddesinin ikinci fıkrasının son cümlenin tekliften çıkarılmasını ve maddeye aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

"(7) İzin belgesi başvurularında başvurunun yapılmasından itibaren on beş gün içinde başvuruda eksik bilgi veya belge bulunup bulunmadığı Bakanlıkça incelenir. Eksiklik bulunması hâlinde eksiklikler bu süre içinde başvuru sahibine bildirilir. Eksiksiz başvurular başvurunun Bakanlığa ulaştığı, eksik başvurular ise eksikliklerin tamamlandığı tarihten itibaren en geç otuz gün içinde karara bağlanır. Ret kararları gerekçeli olarak başvuru sahibine bildirilir."

Yasin Öztürk
Denizli

Yavuz Aydın
Trabzon

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin 3'üncü maddesinde yabancı dijital konaklama platformlarının yurt içinde faaliyette bulunabilmesi için Kültür ve Turizm Bakanlığından izin belgesi alma zorunluluğu düzenlenmektedir. Başvuruda aranacak şartlar, belge ücreti, belgenin geçerlilik süresi ve temsilci bulundurma yükümlülüğü belirlenmektedir.

Maddenin ikinci fıkrasının son cümlesinde Cumhurbaşkanına 5 milyon TL olarak belirlenen belge ücretini 2 katına kadar artırma veya yarısına kadar indirme yetkisinin verilmesi kanunla belirlenen gereken parasal değerin yürütme organının takdirine bırakılması sonucunu doğurması bakımından yerinde değildir. Vergi, resim, harç ve benzeri mali yükümlülüklerde kanunilik ve öngörülebilirlik ilkeleri gereğince ilgili kişiler bakımından doğrudan mali sonuç doğuran bir bedelin hangi ölçütlere göre artırılıp azaltılacağının açık ve belirli bir şekilde kanunla düzenlenmesi gerekir. 5 milyon TL'nin 2 katına çıkarılabilmesine imkân tanınması mali yükümlülüğün 10 milyon TL'ye kadar Cumhurbaşkanı kararıyla belirlenmesine yol açmakta ve yasama yetkisinin asli unsurlarının yürütmeye devri niteliğinde bir belirsizlik oluşturmaktadır. Bu nedenle, söz konusu yetki düzenlemesinin hukuk devleti, kanunilik ve öngörülebilirlik ilkeleri bakımından yerinde olmadığı görülmektedir.

Ayrıca, maddede izin belgesi başvurusunun Bakanlık tarafından hangi süre içinde inceleneceği ve karara bağlanacağına ilişkin herhangi bir süre öngörülmemektedir. Teklifte yabancı dijital konaklama platformlarına izin belgesine esas bilgi ve belgelerdeki değişikliklere on beş gün içinde bildirme ve Bakanlıkça istenen bilgi ve belgeleri on beş gün içinde sunma yükümlülüğü getirilmişken idarenin izin başvurusunu sonuçlandırmasına ilişkin bir süre sınırı bulunmaması taraflar arasındaki usul yükümlülükleri bakımından dengesizlik yaratmaktadır. Özellikle izin belgesinin iki yıl süreyle geçerli olduğu ve belgenin ücrete bağlandığı dikkate alındığında başvurunun belirsiz bir süre bekletilebilmesi hukuki güvenlik, belirlilik ve öngörülebilirlik ilkeleri bakımından sakınca doğurabilecektir.

İzin belgesi kanun kapsamında faaliyetlerin yürütülebilmesinin ön şartıdır. Bu nedenle başvurunun eksiklik yönünden ön incelemesinin ve eksiksiz başvurunun karara bağlanmasının azami sürelerinin kanunda açıkça gösterilmesi idari sürecin öngörülebilirliğini artıracaktır. Başvuru sahiplerinin faaliyet planlamasını yapabilmesine ve idarenin başvuruların makul sürede sonuçlandırmasına katkı sağlayacaktır.

Önergeyle, Cumhurbaşkanına verilen belge ücretini 2 katına çıkarma ve yarısına kadar indirme yetkisinin kaldırılması ile başvurudaki eksikliklerin on beş gün içinde bildirilmesi, eksiksiz başvuruların veya eksiklikleri tamamlanan başvuruların en geç otuz gün içinde karara bağlanması ve ret kararlarının gerekçeli olarak bildirilmesi öngörülerek izin süresinin açık, ölçülü ve denetlenebilir bir usule kavuşturulması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

2'nci önergeyi okutuyorum:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3803) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 3'üncü maddesinin 4'üncü fıkrasının (b) bendinin "Vergi dairelerine vadesi geçmiş ve kesinleşmiş vergi borcunun bulunmaması," şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Vezir Çoşkun Parlak — Hakkâri

George Aslan — Mardin

VEZİR COŞKUN PARLAK (Hakkâri) - Gerekçeyi okuyabiliriz.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Teklifin mevcut hâlinde yabancı dijital konaklama platformlarının izin belgesi alabilmesi için "vergi dairelerine borcunun bulunmaması" şartı getirilmektedir. Bu ifade, vergi borcunun kesinleşmiş olup olmadığı veya kanuni yollarla tecil ve taksitlendirilmiş olup olmadığı bakımından herhangi bir ayrım içermemektedir. Bu nedenle, düzenlemede "vergi borcu bulunmaması" şeklindeki belirsiz ifadenin yerine vadesi geçmiş ve kesinleşmiş vergi borcunun bulunmaması esasının getirilmesi, tecil ve taksitlendirme şartlarına uygun şekilde ödeme yapanların ise izin belgesi bakımından engellenmemesi amaçlanmaktadır.

Bu değişiklikle hem kamu alacağının tahsilinin korunması hem de henüz kesinleşmemiş uyuşmazlıkların ve usulüne uygun şekilde yapılandırılmış borçların faaliyet iznine otomatik olarak engel teşkil etmesinin önlenmesi hedeflenmektedir.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

3'üncü önergeyi okutuyorum:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3803) esas numaralı Yabancı Dijital Konaklama Platformları Kanunu Teklifi'nin 3'üncü maddesinin (4)'üncü fıkrasına aşağıdaki (e) bendinin ve maddeye aşağıdaki (7)'nci fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederim.

"e) Yedinci fıkrada öngörülen zorunlu sigortanın yaptırılmış olması,"

"(7) Yabancı dijital konaklama platformları, bu Kanun kapsamındaki satışlarda taahhüt edilen hizmetlerin, platformun veya hizmet sağlayıcının iflası dahil herhangi bir nedenle hiç veya gereği gibi yerine getirilmemesinden doğan tüketici iade ve tazminat alacaklarını Türkiye'de ilgili branşta ruhsatlı sigorta şirketlerine sigorta ettirmek zorundadır. Sigortacının sorumluluğu her sözleşme için en az sözleşme bedeli kadardır. Tüketici, sigorta kapsamındaki alacağını doğrudan sigortacıdan talep edebilir. Sigortanın

geçerliliğini kaybetmemesi halinde yeni satış yapılamaz. Mevcut satışlardan doğan yükümlülükler sona erinceye kadar sigorta güvencesi korunur. Aynı alacak için mükerrer ödeme yapılamaz."

Hüseyin Yıldız
Aydın

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) - Gerekçeyi okutalım.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Türkiye'de temsilcisi bulundurulması tüketicinin bedelini geri almasını tek başına güvenceye almamaktadır. Önergeyle platform veya hizmet sağlayıcısının iflası dâhil hizmetin sunulmamasından doğan tüketici alacakları zorunlu sigortayla korunmakta ve sigortacıya doğrudan başvuru hakkı tanınmaktadır.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

1 önerge daha var, onu da okutuyorum:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3803) esas numaralı Yabancı Dijital Konaklama Platformları Kanunu Teklifi'nin 3'üncü maddesinin (2)'nci fıkrasında geçen "beş milyon Türk lirası" ifadesinin "on milyon Türk lirası" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Aykut Kaya
Antalya

Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu
İstanbul

Ulaş Karasu
Sivas

ULAŞ KARASU (Sivas) - Gerekçeyi okutalım.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

İzin belgesi ücretinin 10 milyon TL'ye çıkarılması amaçlanmaktadır.

ULAŞ KARASU (Sivas) - Sayın Başkanım...

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Buyurun.

ULAŞ KARASU (Sivas) - Başkanım, bu "beş milyon" neye göre belirlenmiştir yani büyük ve küçük platformlar arasında herhangi bir fark olmayacak mıdır? Burada Cumhurbaşkanına neden yüzde 50 azaltma, yüzde 100 artırma yetkisi verilmiştir? Amaç nedir bu platformların bu şekilde fiyatlandırılmasında?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Sayın Vekilim, tabii, bu rakamlar verilirken de ifade ettiğim gibi, dünya ölçeğinde, global düzeyde olan firmaların sayısı -zaten Türkiye'de de çalışabilecekler- 15 civarında. Bunların ölçekleri, durumları, yine, dijital hizmet vergisindeki verdikleri miktarlar da dikkate alınarak, Türkiye'nin de buradaki konumu dikkate alınarak bu miktar belirlendi ama süreç ve konjonktüre bağlı olarak kanunla bu rakamları değiştirmek yerine Sayın Cumhurbaşkanımıza -eskiden Bakanlar Kurulunda olan bu yetkiyle, diğer vergi mevzuatımızda olduğu gibi- yarısına kadar artırma ve yüzde 50'ye kadar indirme, 2 kat artırma ve yarısına kadar indirme yetkisini vererek diğer mevzuatlarımıza uygunluk ve konjonktüre adapte olabilme imkânı sağlamak amacıyla bu düzenlemeler yapılmıştır.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

3'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 3'üncü madde kabul edilmiştir.

4'üncü maddeye geçiyoruz.

4'üncü maddeyle ilgili 8 tane önerge var.

İlk önergeyi okutuyorum:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3803) esas numaralı Yabancı Dijital Konaklama Platformları Kanunu Teklifi'nin 4'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasının kaldırılmasını, diğer fıkraların buna göre teselsül ettirilmesini arz ve teklif ederiz.

Aykut Kaya
Antalya

Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu
İstanbul

Ulaş Karasu
Sivas

ULAŞ KARASU (Sivas) - Gerekçeyi okutalım.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Yurt dışında kurulu dijital platformlara her türlü konaklama hizmetinin ticareti ve rezervasyon işlemlerinin yanı sıra, uçak bileti satışlarını da gerçekleştirme imkânını tanıyacak bir düzenleme, ülkemizde faaliyet gösteren ve mevcut mevzuattan kaynaklanan yükümlülükleri yerine getiren seyahat acenteleri aleyhine bir durum oluşturacaktır. Bu durum özellikle küçük ve orta ölçekli seyahat acentelerinin rekabet gücünü zayıflatacak, acentelerin kapanmasına ve istihdam kayıplarının yaşanmasına yol açabilecektir.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeye geçiyoruz.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3803) esas numaralı Yabancı Dijital Konaklama Platformları Kanunu Teklifi'nin 4'üncü maddesinin (6)'ncı fıkrasının teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederim.

Hüseyin Yıldız
Aydın

HÜSEYİN YILDIZ (Aydın) - Gerekçeyi okutalım.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Yabancı platformların elektronik ticaret hizmet sağlayıcı ve aracı hizmet sağlayıcı statülerinin dışında bırakılması genel elektronik ticaret mevzuatındaki yükümlülüklerinin uygulanmasını engellemektedir. Önergeyle bu istisnanın kaldırılması ve platformların faaliyetlerinin ilgili mevzuat kapsamında denetlenmesi amaçlanmaktadır.

Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3803) esas numaralı Yabancı Dijital Konaklama Platformları Kanunu Teklifi'nin 4'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrasının madde metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

Yavuz Aydın
Trabzon

Yasin Öztürk
Denizli

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Yasin Bey, buyurun.

YASİN ÖZTÜRK (Denizli) - Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

Toplantıyı geç katıldığım için geneli üzerinde görüşlerimi de ifade edememiştim. Şimdi, bir yandan hem geneli üzerinde diğer maddelerle ilgili görüşlerimi hem de vermiş olduğumuz önergenin gerekçesiyle ilgili görüşlerimi ifade etmek istiyorum.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri; dijital platformların Türkiye'deki faaliyetlerinin kurala bağlanması, tüketicinin korunması, kayıt dışılığın ve adil rekabetin sağlanması elbette ki gereklidir. Nerede kurulursa kurulsun Türkiye'de faaliyet gösterip gelir elde eden her şirket ülkemizin hukukuna uymalıdır ancak bir kanun teklifini yalnız amacıyla değil, mevcut mevzuatla ilişkisi, etkileyeceği kesimler ve uygulamalarda doğuracağı sonuçlarla değerlendirmeliyiz. Eksik ve belirsiz kurallar turizm gibi çok sayıda işletmenin ve ailenin geçimini etkileyen bir alanda yeni sorunları da yaratabilir.

Sayın Başkan, teklifin gerekçesi yabancı dijital konaklama platformlarına özgü düzenleme bulunmadığını, bunun denetim, tüketici hakları, vergilendirme ve rekabet sorunlarına yol açtığını belirtiyor. Oysa alan bütünüyle kuralsız değildir, turizm amaçlı konut kiralamaları 7464, elektronik ticaret 6563 sayılı Kanun'la düzenlenmiştir; turizm tesisleri, seyahat acenteleri ve dijital hizmet vergisine ilişkin mevzuatlar da yürürlüktedir. Bu düzenlemelerin her sorunu çözdüğünü söylemiyoruz ancak yeni kanun mevcut mevzuatta hangi somut boşlukların bulunduğunu ve bunları nasıl gidereceğini ortaya koymalıdır. Çözümsüz kalan tüketici şikâyetleri, yerine getirilemeyen vergi yükümlülükleri ve yerli işletmelerin karşılaştığı ölçülebilir rekabet sorunları hangi verilerle belirlenmiştir? Gerekçede bu analiz açık değildir. Turizm başarısını yalnızca ziyaretçi sayısı ve toplam gelirle ölçemeyiz; gelirin şehirlere, küçük işletmelere ve çalışanlara yansımasına, yerli turistin tatil imkânına ve kazancın ülke geneline yayılmasını da bakmalıyız. Mevsimsellik, personel, artan işletme giderleri, ulaşım ve tanıtım sorunları sürüyor. Turizm değerleri güçlü şehirlerimiz bu potansiyeli uzun konaklamaya ve yerel gelire dönüştürmekte zorlanıyor. Denizli bunun en çarpıcı örneklerinden birisi. Pamukkale ve Hierapolis, Laodikya, Tripolis, termal kaynaklar, Buldan'ın kültür ve dokuması, Çivril'in Işıklı Gölü aynı şehirde buluşuyor ancak bu değerleri sürdürülebilir turizme dönüştürebilmek için çevrim içi rezervasyon yetmez, ulaşım, konaklama, rehberlik, yöresel ürünler, tanıtım ve koruma birlikte ele alınmalıdır. Yerel işletme, rehber, üretici ve esnaf bu zincire katılmazsa turizm geliri şehrin refahına yeterince yansımaz. Teklif yalnızca yabancı platformlara izin belgesi getirmiyor, tüketicinin, işletmenin, acentenin, platformun ve kamu kurumlarının sorumluluklarını yeniden belirliyor. Bu sınırlar açık ve öngörülebilir olmalıdır.

Teklifin 2'nci maddesi dijital konaklama platformu kavramını tanımlıyor ancak yabancılığın ölçüsü, ölçütü açık değil. Kuruluş yeri, merkez, kontrol yapısı ya da Türkiye'deki faaliyet mi esas alınacak? Yabancı gruba bağlı Türkiye'de kurulmuş şirketler ve aynı hizmeti sunan yerli platformlar hangi kurallara tabi olacak? Adil rekabet aynı faaliyeti yapan tüm aktörlere açık ve eşit kurallarla sağlanır.

3'üncü madde Bakanlıktan izin belgesi alınmasını zorunlu kılıyor. Belge bedeli 5 milyon lira, her yıl yeniden değerleme oranında artırılabilecek, Cumhurbaşkanına artırma veya indirme yetkisi verilecek ve belge iki yıl geçerli. Bu tutarın dayandığı maliyet hesabı, yenileme koşulları ve yeniden ücret alınıp alınmayacağı açıklamamıştır. Yüksek bedel kayıtlı denetimi mi sağlayacak yoksa küçük ve yeni girişimcilerin önüne engel mi koyulacaktır? Dijital hizmet vergisi mükellefiyeti şartının kapsamı ve muafiyetlerin değerlendirme biçimi de netleştirilmelidir.

4'üncü maddeye gelince, platformların doğrudan sunabileceği hizmetleri belgeli konaklama, izin belgeli kiralık konut ve çevrim içi uçak biletiyle sınırlandırıyor. Diğer acentelik hizmetleriyle araç kiralamanın yetkili işletmeler üzerinden sunulmasını öngörüyor. Acentelerin faaliyet alanını korumak önemli tabii ki. Transfer, rehberlik, müze ziyareti, etkinlik ve yerel deneyimlerin hangi koşullarda sunulacağı da belirlenmelidir. Aynı maddedeki hüküm bazı hizmetlerin birlikte satışının paket tur sayılmayacağını söylüyor. Hangi hizmet birleşiminin paket tur olduğu ve düzenlemenin 1618 sayılı Kanun'la tüketici haklarına uyumu açıklanmıyor. Konaklama

ve ulaşımı birlikte alan tüketici hizmetlerden biri sunulmazsa kime başvuracak? İade, iptal veya ayıplı hizmette kim sorumlu olacak? Paket tur kapsamı daraltılırken mevcut tüketici güvenceleri zayıflatılmamalıdır. Maddenin (6)'ncı fıkrası platformlarda yetkili oldukları faaliyetlerde 6563 sayılı Kanun kapsamındaki elektronik ticaret hizmet sağlayıcı veya aracı hizmet sağlayıcıyı saymıyor. Bu istisnanın gerekçesi ve sınırı belirsizdir. Ön bilgilendirme, şikâyet hakkı, işlem kayıtları ve tahsilat yapan platformun sorumluluğu korunmalı, hangi kanunun hangi konuda uygulanacağı gösterilmelidir.

Önergemizde 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 51'inci maddesinde ise ulaştırma, konaklama ve bunlara bağlı olmayan diğer turizm hizmetlerinden en az ikisinin kanunda öngörülen şartlarla birlikte satılması paket tur sözleşmesi olarak düzenlenmiştir. Paket tur niteliği satışı yapan teşebbüsün yerli veya yabancı olmasına göre değil tüketiciye sunulan hizmetlerin niteliğine ve satışın yapısına göre belirlenmelidir. Teklifte öngörülen istisna kabul edildiği takdirde aynı nitelikteki konaklama ve ulaştırma hizmetlerini birlikte satın alan, satan 1618 sayılı Kanun kapsamında faaliyet gösteren bir seyahat acentesi şartları oluştuğunda paket tur mevzuatından kaynaklanan bilgilendirme, sözleşme, ifa ve sorumluluk hükümlerine tabi olacak ancak yabancı dijital konaklama platformunun aynı elektronik nitelikteki satışı ise bu kanun gereği paket tur sayılmayacaktır. Bu durum aynı pazarda aynı hizmeti veren teşebbüsler arasında yabancı dijital platform lehine farklı bir hukuki rejim ve rekabet avantajı doğurabilecek niteliktedir. Ayrıca, paket tur rejiminin dışında bırakılma tüketicilerin 6502 sayılı Kanun ve ilgili ikinci mevzuatta paket turlara özgü olarak tanınan korumalardan yararlanamaması sonucunu doğurabilecektir. Yabancı dijital platformların denetlenmesini, tüketici haklarının korunmasını ve sektörde adil rekabetin sağlanmasını amaçlayan bir kanunda yabancı platformların aynı nitelikteki satışların yerli seyahat acentelerine uygulanan koruyucu rejimin dışında bırakılması teklifin amacıyla da bağdaşmamaktadır. Bu nedenle, işlem ve hizmetin niteliği esas alınarak mevcut paket tur mevzuatının bütün teşebbüslere eşit uygulanmasını sağlamak, tüketicinin korunması seviyesini geriye götürmemek ve yerli seyahat acenteleri aleyhine rekabet eşitsizliği oluşturmamasını temin etmek amacıyla (3)'ncü fıkranın madde metninden çıkarılması gerekmektedir.

5'inci maddede bilgi ve belge sunma, konaklama belgelerini doğrulama ve işletmelerin fiyatlandırma ya da sıralama kararlarını keyfî biçimde kısıtlamama yükümlülüklerini getiriyor. Bakanlıkta güvenli ve güncel veri paylaşımı nasıl kurulacak? Hatalı kayıt nedeniyle ilanı kaldırılan işletmeye nasıl itiraz edilecek? Kişisel veriler ve ticari sırlar nasıl korunacak? Ayrıca, satış bedelinin KDV hariç yüzde 17'siyle sınırlanan platform payının hangi maliyet analizlerine göre dayandığı açıklanmamıştır. Sınırın farklı ücret adlarıyla aşılması önlenmeli -yani farklı ücretler bahanesiyle de bu sınır aşılabilir- toplam fiyat, platform bedeli, tesis ücreti ve vergiler tüketiciye satın alma öncesinde açıkça gösterilmelidir.

6'ncı maddedeki para cezaları, belge iptali ve erişim engeli hükümleri ölçülülük ve hukuki güvenlik yönünden yeniden ele alınmalıdır. İhlal tespiti, bildirim, savunma ve itiraz usulleri daha belirgin olmalı, hizmetin sunulmamasında hangi tarafın kusurlu olduğu ayrıştırılmalı, ülke yararına aykırı, kamu güvenini sarsıcı ve ülke turizmini baltalayıcı ifadeleri geniş ve yoruma açık ağır yaptırımlara dayanarak bu fiiller kanunda somutlaştırılmalıdır. Bakanlığın belirleyeceği donanım, yazılım ve veri paylaşımının sınırları da aslında açıklanmalıdır.

8'inci madde yabancı platformları turizm payı yükümlülükleri arasına alıyor ve hesaplaşmada dijital hizmet vergisi matrahına esas tutuyor. Hangi gelirlerin kapsama gireceği ve Türkiye'deki konaklama faaliyetlerinin diğer dijital hizmetlerden nasıl ayrılacağı açıklanmalıdır. İzin bedeli, dijital hizmet vergisi, turizm payı ve komisyon sınırlarının toplam maliyeti platform, işletme, ev sahibi ve tüketici arasındaki etkisi de ayrıca hesaplanmalıdır.

Sayın Başkan, turizm gelirinin nerede toplandığı kadar hizmet yükünü hangi kurumlara taşıdığına da bakmalıyız. Turizm yolları, parkları, toplu ulaşımları kullanıyor, su tüketimi ve atık artıyor, mevsimsel nüfusu katlanan bölgelerde temizlik, ulaşım ve altyapıyı sağlayan belediyelerin bütçesi aynı ölçüde büyümüyor. Konaklama vergisi merkezî bütçeye aktarılıyor, belediyelerin bütçesi aynı ölçüde tabii ki bunda değerlendirilemiyor. Mesele merkezî bütçeye karşı çıkmak değil gelirin toplandığı yerde hizmet yükünün oluştuğu yer arasındaki adaletsizliği giderebilmek. Bu amaçla ben 16 Eylül 2024'te 6802 sayılı Kanun'da değişiklik teklifimi Meclis Başkanlığına sunmuştum. Teklifim yabancı ziyaretçilerin konaklamasından alınacak turizm vergisinin yüzde 70'inin turizm bölgesindeki belediyeye, yüzde 30'unun ise merkezî bütçeye aktarılmasını ve belediye payının temizlik, çevre düzenlemesi, ulaşım, altyapı ve turizm alanlarının korunmasında kullanılmasını öngörüyordu. Görüşülen teklif platformları turizm payına dâhil ederek Türkiye Turizm ve Tanıtım Geliştirme Ajansının gelirlerini artırıyor. Tanıtım önemli ancak turizm merkezlerini de yaşatan belediyelerin de gelirden pay alması bence önemli. Turizmin kazancı merkezde toplanırken hizmet yükü yerel yönetimlere bırakmak da adil değil. Geceleme sayısı, mevsimsel nüfus artışı ve altyapı ihtiyacı paylaşımı da hesaba katılmalı, gelirin bir bölümü ziyaret edilen şehre dönmelidir. Dijital platformları düzenlemek sezonluk istihdamı, nitelikli personeli sektörde tutmayı, küçük işletmelerin finansmanını, yerli turistin tatil imkânını, ulaşımı ve tarihî doğal alanların korunmasını tek başına çözmez. Bir şehre ziyaretçi çekmek kadar ziyaretçinin daha uzun kalmasını ve memnun olmasını ve harcamasının yerel ekonomiye yayılmasını da sağlamak önemli. Platform düzenlemesi kapsamlı turizm politikasının yerine geçmemelidir. Komisyon çalışmalarında "yabancı platform" kavramı nesnel biçimde tanımlanmalı, yerli ve yabancı işletmelere eşit kurallar uygulanmalı, izin belgesinin bedeli, süresi ve yenileme şartları etki analizinde açıklanmalı, piyasaya giriş engeline dönüşmemelidir. Teklifi 7464, 2634, 1618 ve 6563 sayılı Kanunlarla ve tüketici mevzuatıyla uyumlu hâle getirmeliyiz. Komisyon sınırı ve turizm payının etkisi hesaplanmalı; yaptırımlar kademeli, ölçülü ve denetlenebilir olmalı; savunma ve itiraz hakları, kişisel veriler ve ticari sırlar güvence altına alınmalıdır. Turizm gelirlerinin yerel yönetimlerle paylaşılması da politikanın bir parçası hâline gelmelidir.

Bu sebeple, biz İYİ Parti olarak dijital platformların Türkiye'de kuralsız faaliyet göstermesini savunmuyoruz. Türkiye'de gelir elde eden ve burada tüketiciye ya da işletmeye ulaşan her şirketin Türk hukukuna uymasını savunuyoruz. Kurallar açık, uygulanabilir ve eşit olmalıdır. Denetim gereklidir, keyfîlik kabul edilemez. Tüketici korunmalı, küçük işletme platform karşısında yalnız bırakılmamalı, turizmin yükünü taşıyan şehirler gelirden adil pay almalıdır. Kanun yapmak yeni yükümlülük ve ceza koymaktan ibaret değildir sadece. Vatandaşın hakkını, işletmecinin emeğini, sektörün geleceğini, yerel yönetimlerin de hizmet yükünü ve ülkenin menfaatini birlikte koruyan adil bir düzen kurulmalıdır.

Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Teşekkür ederiz.

4'üncü maddeyle ilgili verilmiş olan önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutup oylarınıza sunacağım:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3803) esas numaralı Yabancı Dijital Konaklama Platformları Kanunu Teklifi'nin 4'üncü maddesinin (1)'inci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

"(1) Yabancı dijital konaklama platformları, Bakanlıktan turizm belgeli konaklama işletmeleri ile Bakanlıktan izin belgeli turizm amaçlı kiralanan konutların elektronik ticaretini ve elektronik yolla gerçekleştirilen uçak bilet satışlarını, 14/9/1972 tarihli ve 1618 sayılı Seyahat Acentaları ve Seyahat Acentaları Birliği Kanunu kapsamında işletme belgesini haiz seyahat acentaları aracılığıyla gerçekleştirebilirler."

Hüseyin Yıldız
Aydın

Gerekçe:

Yabancı platformlara doğrudan satış yetkisi tanınması, seyahat acentelerinin belge ve faaliyet yükümlülükleriyle uyumsuz bir düzenleme oluşturmaktadır. Önergeyle, bu satışların belgeli seyahat acenteleri aracılığıyla yürütülmesi, sektörde eşit rekabet koşullarının ve acente istihdamının korunması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeye geçiyoruz:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3803) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 4'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

MADDE 4- (3) Birinci fıkra kapsamında doğrudan yabancı dijital konaklama platformları tarafından ulaştırma, konaklama ve bunlara bağlı olmayan hizmetlerden en az ikisinin birlikte yapıldığı satışlar, 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun paket tur sözleşmelerine ilişkin hükümleri kapsamında verilen izin belgesi ile paket tur olarak değerlendirilir.

George Aslan
Mardin

Vezir Coşkun Parlak
Hakkâri

Gerekçe:

6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un 51'inci maddesinde ulaştırma, konaklama ve bunlara bağlı olmayan diğer turizm hizmetlerinden en az ikisinin birlikte satılması paket tur sözleşmesi olarak düzenlenmiştir. Teklifteki düzenleme ise yabancı dijital konaklama platformları üzerinden birlikte satın alınan turizm hizmetlerini paket tur kapsamı dışında bırakarak tüketicilerin mevcut yasal güvencelerden yararlanmasını engellemektedir. Önerdiğimiz değişiklikle, tüketicilere sözleşme öncesinde bilgilendirilme, sözleşmeden dönme, bedel iadesi ve hizmetin gereği gibi hizmetlerin yerine getirilmemesi durumunda tazminat talep etme hakkı tanınmaktadır.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutup oylarınıza sunacağım:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3803) esas numaralı Yabancı Dijital Konaklama Platformları Kanunu Teklifi'nin 4'üncü maddesinin (3)'üncü fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

"(3) Birinci fıkra kapsamındaki satışlardan 7/11/2013 tarihli ve 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun 51 inci maddesinde belirtilen şartları taşıyanlar, paket tur sözleşmelerine ilişkin hükümlere tabidir."

Hüseyin Yıldız
Aydın

Gerekçe:

Birlikte satılan hizmetlerin yalnızca yabancı platform tarafından sunulması nedeniyle paket tur kapsamından çıkarılması, tüketici güvencelerini zayıflatmaktadır. Önergeyle, işlemin niteliği esas alınarak paket tur sözleşmelerine ilişkin korumanın sürdürülmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeye geçiyoruz:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3803) esas numaralı Yabancı Dijital Konaklama Platformları Kanunu Teklifi'nin 4'üncü maddesinin (4)'üncü fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

"(4) Bakanlık, bu Kanunda açıkça belirtilen faaliyetlerin yürütülmesine ilişkin teknik usul ve esasları belirlemeye yetkilidir. Bu yetki, platformların faaliyet alanını genişletmek veya diğer kanunlarda öngörülen belge ve izin yükümlülüklerini kaldırmak amacıyla kullanılamaz."

Hüseyin Yıldız
Aydın

Gerekçe:

Platformların faaliyet alanının bağlantılı ve tamamlayıcı faaliyetler üzerinden Bakanlıkça genişletilebilmesi, yetkinin sınırlarını belirsiz bırakmaktadır. Önergeyle, faaliyet kapsamının kanunla belirlenmesi ve Bakanlığın yetkisinin teknik uygulamayla sınırlandırılması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeye geçiyoruz:

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3803) esas numaralı Yabancı Dijital Konaklama Platformları Kanunu Teklifi'nin 4'üncü maddesinin (5)'inci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"(5) İzin belgesi kapsamında yer alan faaliyetlerden kaynaklı uyuşmazlıklarda münhasıran Türk hukuku uygulanır ve tüketicinin yerleşim yeri mahkemeleri ile Türk mahkemeleri münhasıran yetkilidir."

Aykut Kaya
Antalya

Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu
İstanbul

Ulaş Karasu
Sivas

Gerekçe:

Uyuşmazlıklarda tüketicinin yerleşim yeri mahkemelerinin yetkili kılınması, böylelikle tüketici haklarının korunması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

TÜRSAB görüş bildirmek istiyor. 4'üncü maddeyle ilgili görüşlerinizi alalım.

TÜRSAB HUKUK BAŞDANIŞMANI FERHAT İLKER ÜNSEVER - Sayın Başkan, Sayın Komisyon üyeleri, kıymetli hazırun; sadece bu maddeyle ilgili değil aslında geneliyle ilgili birkaç şey söylemek zorunluluğumuz mevcut çünkü bu kanun özü itibarıyla 1618 sayılı Kanun'a göre Türkiye'de faaliyet gösteren seyahat acentelerinin faaliyet alanını daraltan, onu bazı alanlarda yok etmeye yönelik tehditler taşıyan bir kanun olarak karşımıza çıkıyor.

Her ne kadar "dijital yabancı konaklama platformu" adı konulmuş olsa da dünyada bunun adı "OTA" yani "on-line travel agency" yani bunlar aslında bir seyahat acentesidir ve Avrupa Birliği nezdinde, Avrupa Birliği mevzuatında bu seyahat acentelerinin faaliyetlerini düzenleyen çok ciddi kurallar mevcut. Bu kurallar her gün yenileniyor. Biz bu kanun teklifinde bir bakıyoruz ki Avrupa Birliği mevzuatında her gün yenilenen ve cidden paket tur düzenlemesiyle ilgili tanımlar tam tersine dönüyor. Avrupa Birliği mevzuatı seyahat yönergesinde çok açık olarak ayrı platformlardan alınsa dahi aynı dönemde kullanılacak iki hizmetin bile paket tur sayılacağını söylerken, Türkiye'de 6502 ve 1618 sayılı Kanunlarda paket tur çok açık ve net tanımlanırken bu kanunda bir istisna yaratılıyor. Bu istisnayla ne oluyor? Bu istisnayla Türk tüketicisi paket turda zorunlu olan sigortadan mahrum kalmış oluyor, paket tur sözleşmesi yapma zorunluluğundan ve 6502 sayılı Kanun'a bağlı Paket Tur Sözleşmeleri Yönetmeliği hükümlerine göre iptal haklarından da böylece mahrum kalmış oluyor. Türk tüketicisinin seyahat acentelerine karşı ileri sürebildiği en önemli hakları dijital platformlara karşı ileri sürülemez hâle geliyor. Bu (3)'üncü fıkrada yer alan "Paket tur kapsamında değerlendirilmez." ifadesiyle birkaç tane kanunu ortadan kaldırdığı gibi en önemlisi Türk tüketicisinin sigortalı seyahat etme, iptal hakları, otuz gün içinde iptal ettiği takdirde on altı gün içinde parasını alma hakkı gibi haklardan mahrum kalması sonucunu doğuruyor.

Ayrıca konaklamayla ilgili bir kanunda uçak bileti satışı yetkisi tanınması da gerçekten birazcık kafa karıştırıyor çünkü hem uluslararası uçuşlarda IATA kuralları hem sivil havacılık düzenlemeleri Türkiye'de uçak biletinin nasıl düzenleneceğini gayet ayrıntılarıyla, yolcu hakları yönetmelikleri yolcuların haklarını belirlerken bunlardan çok uzakta, merkezi Türkiye'de olmayan, Türkiye'de bir kişiyi bile istihdam etmeyen, Türkiye'de bir sandalye ve masalık bile yatırımı olmayan yapılar uçak biletlerinin hem de

iç hatlardaki uçak biletlerinin dahi satışını gerçekleştirecekler ve bunu gerçekleştirirken Türk yolcusunun tüm verilerini de yurt dışına götürecekler.

Bir başka husus, Türk turizm gelirlerini artırmaya yönelik olduğu söylenen amaç burada bence ciddi bir mantık hatası içeriyor çünkü siz bu platformlar aracılığıyla yapılan satışların en az yüzde 17'sini yurt dışına götürmeyi burada belirlediğinizde zaten bu uçak biletlerini, bu konaklamaları, bu rezervasyonları gerçekleştiren seyahat acentelerinin, Türkiye'deki seyahat acentelerinin elinde olsa yüzde 17 Türkiye'de kalacak, yüzde 17'yi zaten yurt dışına götürmüş oluyorsunuz. Bu, Türkiye'de gerçekleşen turizm faaliyetinin yüzde 17'lik gelirinin yurt dışına transferi anlamına gelmiyor mu? Nasıl artıracak? Bu kanun yurt dışından Türkiye'ye yönelik turizm hareketiyle ilgili bir kanun değil, Türkiye'de turizm, turist sayısını artırmak, turizm gelirini artırmak gibi bir hedefi olamaz çünkü aslında Sayın Bakanımızın 2019 yılında verdiği bir demeç var önümde: "Booking'in yurt dışından Türkiye'ye yaptığı rezervasyonlarda bir kısıtlama yok. Booking'in iki temel sıkıntısı Türkiye'de vergi ödemek istememesi ve Türk mahkemelerine karşı tüketici sorumluluğunu almak istememesidir. Bu dijital kapitülasyondur, sizin ülkenizi bir tek kurşun atmadan işgal etmiş oluyorlar dijital yöntemle. Biz onların ülkelerinde bunu yapmıyoruz." Bu benim beyanım değil, bu Sayın Turizm Bakanımızın şu anda hâlen bugün dahi Kültür ve Turizm Bakanlığı internet sitesinde duran bir beyanıdır.

Evet, doğru, son derece yerinde bir tespit, burada yabancı dijital platform temsilcilerimiz var, hiç kimse onlara sormuyor mu "Türkiye'de niye şirket kurmuyorsunuz?" diye. Türkiye'de şirket kurarsanız zaten Türkiye'de kurulu bir şirket olarak tüm faaliyetleri gerçekleştirirsiniz.

Bakın, Sayın Bakanım, biraz önce TÜRSAB'ın açtığı davalar nedeniyle bu kanunun geldiğinden söz etti. TÜRSAB, "Türkiye'de Türk tüketicisine Türk ürününü satarken ortaya çıkan ekonomiyi yabancılar ancak Türk hukukuna uygun hâle geldiklerinde yapabilir." dedi. Bu konu bizim söylemimiz değil. Bu konu ticaret mahkemesinin, istinaf mahkemesinin ve Yargıtayın kararında yazan bir konu. Aslında, biz bu kanunla yaptığımız şey şu: Mahkemelerin hukuka aykırı bulduğu bir durumu, sonradan koyduğumuz bazı kurallarla hukuka uygun hâle getireceğiz. Mevcut durum hukuka aykırı, bunu mahkemeler ve Yargıtay belirtmiş, karara da geçmiş. Biz, şimdi bu kanunla aslında biraz önce Sayın Bakanım da söyledi, mevcut davayı ortadan kaldıracağız ve Türkiye'de Türk tüketicisine, Türkiye'deki ürünü yabancıların satmasını ve aradaki komisyonu kendi ülkelerine götürmesini mümkün hâle getireceğiz. Bence burada gerçekten oturup düşünülmesi lazım.

Bir konuyu daha, Sayın Başkanım, söylemeden geçemeyeceğim: 4'üncü fıkrada "Bu kanunda açıkça belirtilenlerle bağlantılı ve bunların tamamlayıcısı niteliğindeki turizm faaliyetlerinden izin verilebilecekleri belirlemeye Bakanlık yetkilidir." diyor. Yani, aslında, bu sadece bir rezervasyon veya tahsisle toptan almak ve satmak hâli değil, bir uçak biletinden de ibaret değil. Aslında bir yönetmelik hükmüyle Bakanlık yarın tüm transferleri yani bütün taksi faaliyetlerinden seyahat acentenin transfer faaliyetlerine kadar tüm faaliyetleri bu kanun kapsamında yabancı dijital platformlara verebilir. Bu kadar geniş yetkinin Bakanlığa verilmesi aslında bu kanunla getirilmek istenen sınırlamayla da mantıken gerçekten çelişiyor. Peki ne olur? Bu kanunla olacakları şimdiden söylemek fal bakmak değil. Bu kanun gerçekleştikten sonra en çok beş yıl içinde birçok seyahat acentesi, özellikle uçak bileti satanlar derhâl kaplanacak, bunların hepsi küçük, orta boy işletmeler, Türkiye'de büyük ölçekte faaliyet gösteren yerli işletmeler yurt dışındaki kurdukları şirketler aracılığıyla gelip bu izni alacaklar, onlar da 2027'de yüzde 2,5 olan dijital hizmet vergisini ödeyerek bütün bu yükümlülükten kurtulacaklar ve Türkiye'de faaliyet gösterenler de yabancı dijital platformların taşeronu olacak; kaçınılmaz, kaçınılmaz son bu, bu bir fal değil, bu bir gerçek. O nedenle, gerçekten bu kanunun bütünüyle ilgili sorun, 4'üncü maddede uçak biletinin varlığı son derece tehlikeli ve gerekli olmayan, adı "konaklama" olan bir kanunda uçak biletini oraya koymak, Bakanlığa bu hizmetleri genişletme yetkisini vermek, kanunda sınır sayılan şeylerin aslında Meclisin yetkisinin Bakanlığa devredilmesi anlamına da gelecektir.

Yüzde 2,5 dijital hizmet vergisi verecekler, evet, doğru ama yüzde 2,5 dijital hizmet vergisi onların beyanlarına göre verilecek çünkü ticari defterleri yurt dışında olan yapıların ne beyannamelerini ne defterlerini kontrol etme hak ve yetkisi var Türk hukuk sisteminin, beyanlarına tabi olacağız; bir tarafta bu duruyor.

İkincisi, dijital hizmet vergisi özü itibarıyla Maliye Bakanlığının düzenlemesinde aslında reklamla ilgili elde edilen gelirlerin Google, YouTube ve diğerlerinin Türkiye'de reklamdan kaynaklı gelirlerinin vergilendirilmesi için getirilmiş. Hâlbuki biz burada Türkiye'de üretilen bir hizmetin -bu dijital platformlar hiçbir hizmet üretmeyecekler, bunu da burada tutalım- Türkiye'de Türklerin ürettiği hizmetin Türklere satışından elde edilecek gelirin yüzde 2,5'le vergilendirilmesi sonucunu doğuracaktır. O nedenle, dijital hizmet vergisinin ana konusunun da dışında bir vergilendirme modeli var. Niçin seyahat acentesi yüzde 20'den yüzde 45'e kadar artan oranlarda kurumlar vergisine tabi olacak da ve paket turda sigorta yapacak, parayı iade edecek? Biz bunu gördük, biz bunu pandemi de gördük, yurt dışında tur alan ve pandemi nedeniyle gerçekleşmeyen turlarda bütün Türk seyahat acenteleri bedellerini ödedi ama yabancı platformların ödemediği, insanların sadece makinelerle konuşmak zorunda kaldığı herkesin hafızalarında. O nedenle, Türkiye'de niye şirket kurmuyorsunuz? Gelin, kurun. Sayın Bakanımın dediği gibi onda 1'i değil ama en azından yarısından daha az bir bedelle Türkiye'de şirket kurmak ve en azından 3 kişiyi istihdam etmek gibi bir sonuç Türk hukukuna tabi olmak gibi bir durum varken bu kanuna da o zaman bu kadar büyük ve emeğe de ihtiyaç olmayacaktır çünkü bu alanların hepsi düzenlenmiştir. Türk hukuku bu alanları düzenlemektedir. Dijital platformları, Türk dijital platformları maalesef burada kaybederler. Türkiye'de vergi veren Türkiye'de kurulu şirketlerin turizm alanında çalışan dijital platformlarının tabi olduğu kurallar başka, yabancı dijital platformların tabi olacağı kurallar başka hâle gelecek ve açıkça geometrik bir eşitsizlik hâli söz konusu olacak. Yani yabancıların Türkiye'de Türklere Türkiye'deki ürünleri satmasından Türk turizmi 1 lira fazla gelir elde etmeyecektir.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Teşekkür ediyoruz, sağ olun.
TÜRSAB HUKUK BAŞDANIŞMANI FERHAT İLKER ÜNSEVER - Ben teşekkür ederim.
BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Nadir Bey, bir şeyler eklemek ister misin?
KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Sektörümüzün diğer temsilcileri de konuşsun, sonra...
BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - TÜROB'u dinleyelim önce.
Buyurun.
TÜROB BAŞKANI MÜBERRA ERESİN - Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri, sayın milletvekilleri, ilgili kurum ve kuruluşların değerli temsilcileri; bugün burada TÜROB Türkiye Otelciler Birliği adına konaklama sektörümüzün görüşlerini paylaşmak üzere bulunuyorum.

Öncelikle turizm sektörünün ihtiyaçlarını dikkate alan bu düzenlemenin hazırlanmasında emeği geçen, başta kanun teklifinin sahibi değerli milletvekillerimiz olmak üzere, Kültür ve Turizm Bakanlığımıza ve katkı sunan tüm kurum ve kuruluşlara konaklama sektörümüz adına teşekkürlerimi sunuyorum.

Turizm yalnızca bir hizmet sektörü değil, turizm ülkemize döviz kazandıran, istihdam oluşturan, bölgesel kalkınmaya destekleyen ve Türkiye markasını dünyaya taşıyan stratejik sektörlerden biridir. Bugün Türkiye dünyanın en önemli turizm destinasyonları arasında yer almaktadır. Bu başarı kamu ve özel sektörün uzun yıllara dayanan ortak çalışmasının sonucudur.

Turizm yalnızca otellerden ibaret değildir, bir otelin satın aldığı gıda ürünleri çiftçiyi, içecek üreticisini, tekstil sanayicisini, mobilya üreticisini, temizlik sektörünü, enerji sektörünü, yazılım ve teknoloji firmalarını, bakım, onarım hizmetlerini, ulaşım sektörünü, kültür, sanat ve eğlence sektörünü yerel esnafı destekler. Kısacası turizm çok geniş bir ekonomik ekosistemin merkezinde yer almaktadır.

Turistin ülkemizde yaptığı her harcama yalnızca konaklama işletmesine değil, yüzlerce farklı sektör üzerinden tüm ekonomiye yayılmaktadır. Turizm aynı zamanda Türkiye'nin en önemli hizmet ihracatıdır. Yabancı ziyaretçiye Türkiye'de sunduğumuz konaklama ve bağlantılı hizmetler ekonomik açıdan bir hizmet ihracatı niteliğindedir. Dijital rezervasyon portalları son yıllarda turizm sektörünün satış ve pazarlama yapısının ayrılmaz bir parçası hâline gelmiş, dünyanın dört bir yanında tüketicilerin konaklama ve seyahat tercihlerinde önemli bir rol üstlenmiştir. Teknolojinin ve dijital ticaretin hızla gelişmesiyle birlikte bu platformların sektördeki ağırlığı da her geçen gün artmaktadır. Bu çerçevede, dijital rezervasyon portallarına ilişkin kanun düzenlemesinin sektörün bugünkü ihtiyaçları ve gelecekteki gelişimi dikkate alındığında son derece yerinde ve zamanlı olduğunu değerlendiriyoruz. Nitekim, benzer düzenlemeler başta Avrupa Birliği ülkeleri olmak üzere dünyanın birçok ülkesinde hayata geçirilmiş veya bu yönde çalışmalar yürütülmüştür.

Söz konusu kanun düzenlemesi sektörümüz açısından son derece önemli iki temel konuyu kapsamaktadır. Bunlardan ilki, Türkiye Otelciler Birliği olarak uzun yıllardır her platformda dile getirdiğimiz üzere, içinde bulunduğumuz dijital çağın bir gereği ve sektörümüz açısından vazgeçilmez bir satış kanalı olarak gösterdiğimiz dijital rezervasyon platformlarının satış bedeli içerisinde yer alan vergiler üzerinden de komisyon almalarının önüne geçilmesidir. Bununla birlikte, satış fiyatları üzerinden uygulanabilecek azami komisyon oranlarının belirlenmesi de sektörümüz ve ülke ekonomimiz açısından büyük önem taşımaktadır. Getirilen düzenlemeyle vergiler üzerinden alınan komisyonların önlenmesi ve sınırları belirsiz şekilde uygulanabilen komisyon oranlarının yasal bir çerçeveye kavuşturulması işletmelerimizin maliyetlerinin daha öngörülebilir hâle gelmesine katkı sağlayacaktır. Aynı zamanda, bu düzenlemenin turizm işletmelerinin kârlılığını ve rekabet gücünü destekleyerek ülkemizin turizm gelirlerine de olumlu yansımaları olacaktır. Komisyonunuza sunulan düzenleme kapsamında öngörülen sınırlamalar, özellikle vergilerin komisyon hesabına dâhil edilmemesine yönelik düzenleme, işletmelerimizin üzerindeki maliyet baskısını azaltması açısından çok büyük önem taşımaktadır. Böylece, turizm sektörünün sürdürülebilir büyümesine katkı sağlanırken elde edilen turizm gelirinin daha büyük bir bölümünün ülke ekonomisi içerisinde kalmasının da önü açılacaktır.

TÜROB olarak dijitalleşmenin sektörümüz açısından taşıdığı önemin farkında olmakla birlikte, dijital satış kalanlarının sağlıklı, şeffaf, öngörülebilir ve adil bir rekabet ortamı içerisinde faaliyet göstermesinin hem sektörümüz hem de ülkemiz ekonomisi açısından gerekli olduğuna inanıyoruz.

Bu vesileyle, söz konusu düzenlemenin yasalaşmasına katkı sağlayacak tüm milletvekillerimize ve Komisyon üyelerimize bir kez daha teşekkür ediyor, sektörümüz adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Teşekkür ederim.
BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Teşekkür ediyorum.
Buyurun.
TÜRKİYE OTELCİLER FEDERASYONU BAŞKAN YARDIMCISI MEHMET TANJU İŞLER - Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyelerimiz; sektörümüze söz hakkı verdiğiniz için hepinize çok minnettarım.

Efendim, ben daha kitabi konuşmak istemiyorum, biraz daha hayatın içinden konuşmak istiyorum.

Şimdi, bu dijitalleşme yasasıyla ilgili olarak özellikle, bütün yatırımı yapan biziz, istihdamı sağlayan biziz, ürünü yaratan biziz, bunun bütün sıkıntısını çeken biziz ancak biz ürünümüzü neden dijital ortamda özgürce pazarlayamıyoruz? Neden zorunlu bir aracıya ihtiyacımız var? 1618 sayılı Yasa'yla kurulan acentelerimize biz sektör olarak, konaklama sektörü olarak muhtaç olmak mı zorundayız?

Aynı şekilde, bir şey daha söylemek istiyorum, özellikle buradaki TÜRSAB yetkililerimizi söylediklerinin karşılığında biz de kendimizi burada ifade etmek istiyoruz, o da şudur: Biz otelcilik sektörü olarak yıllardan beri yabancı markalarla çalıştık, biz battık mı? Batmadık. E, bizde de Marriott var, Hilton var, Ramada var, Wyndham var; o zaman onların olmamasını da bizim istememiz lazımdı. Bizim suçumuz 1618 sayılı bir Yasa'mızın olmaması mıdır? Hayır, tam tersine, biz sahada çıktık, rekabetçi ortamda dünyayla rekabet ettik ve bugün Türkiye turizmi 65 milyar dolar bir girdi getirdi. Bakın, bu iş yadsınmasın, rekabet bizimle birlikte tüketiciye de devletimize de vergi kazandırır, tüketici de buradan kazanır.

Yine, aynı şekilde, düne kadar yabancı acenteler vardı; TUI vardı, Thomas Cook vardı, First Choice vardı; e, bizim tur operatörleri bitti mi? Hayır, onlar daha çok palazlandı; ODEON çıktı, karşılığında PEGAS çıktı, Anex çıktı; dünya lideri oldular. Neden yabancıyla çalışmanın bu kadar çok korkusunu... Sorgulamak gerekiyor. Acaba 1618'in verilen rehavet ve konfor ortamından çıkarılacak ve ondan sonra daha çok rekabetçi ortama gireceğimizin bir korkusu mudur mu bu? Bakın, şunu açıkça söylemek lazım: Dünya globalleşiyor, Türkiye de bu globalleşmeden dolayı nasibini alacaktır. Türkiye'de e-ticaret hacmi 4,57 trilyon TL'dir ve karşılığında da işlem hacmi olarak da 5,94 milyar işlem yapılıyor. Siz bu kadar büyük bir dünyanın içerisinden daha ne kadar dijitalleşmede 1618 sayılı Kanun'un arkasına saklanacaksınız? Dokuz yıl saklandık, ne oldu dokuz yıl sonra? Gene bugün gündeme geldik. Dolayısıyla, konaklama sektörü olarak biz nasıl ki Yunanistan'a giden vatandaşlarımızın gitmesini engelleyin demiyorsak gelişmeye, değişime karşı da bizim itiraz etmememiz gerektiğine inanıyoruz. Fakat acenteciler şart, olsunlar, on-linecılar da OTA'cılar da olsun, onlar da şart; devlet de vergisini alsın, istihdam yaratılsın, tüketici de kazansın, sektör de kazansın ve biz bu yolda daha çok yolumuza bakarak devam edelim.

Bizim son söyleyeceğimiz şey şudur: Bu yasayı sonuna kadar destekliyoruz, devlet burada düzenleme rolünü üstlensin, herkes kurala tabi olsun, herkes rekabet etsin; otelci seçsin, tüketici seçsin ve buradaki aracılığa değil, zorunlu aracılığa karşıyız. Değer yaratan kazansın, tüketiciler bunların içerisinden seçsin.

Efendim, söz verdiğiniz için, zamanınızı ayırdığınız için Federasyonum adına hepinize çok çok teşekkür ediyorum. Hepinize minnettarım; sağ olun, var olun.

Teşekkür ederiz.

Nadir bey, buyurun.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Sayın Başkanım, Komisyonumuzun kıymetli üyeleri; tabii, sektörümüzün de paydaşları değerlendirmelerini yaptılar. Özellikle Seyehat Acentaları Birliğimizin temsilcisi "Tabii, bu, mahkeme kararının boşa çıkarılmasına yönelik bir düzenleme, kanunla bu mahkeme kararı ortadan kaldırıyor." gibi bir şey ifade ettiler. Yasanın sunuşunu yaparken Harun Mertoğlu Vekilimiz zaten kapsamlı bir şekilde açıkladı, zaten mahkeme böyle bir yasa olmadığı için bunu iptal ettiğini, böyle bir yasa çıkmasını öngördüğünü gerekçelerinde ifade etmişti, bunun gereği yerine getirilmiş oluyor öncelikle.

Yine, sektörümüzün diğer temsilcilerinin de ifade ettiği gibi, artık, dünyada global ölçekte yürütülen turizmdeki rekabet koşullarında, dünyadaki kurallara uygun olarak kendi sistemimizi geliştirmek ve hepsinden önemlisi de tüketicinin, Türkiye'deki turizm tüketicisinin de hak ve menfaatlerini korumak adına fiilen yürütülmekte olan bu çalışmaların Türk hukuku, Türk mevzuatı, Türk mahkemeleri ve Türkiye kamu otoritesi tarafından kurallara ve denetime tabi olarak yürütülmesi getiriliyor yasayla. Dolayısıyla, bir düzen, bir disiplin, bir imkân ve tüketicinin haklarının korunması öngörülüyor.

Bir teknik husus olarak da Bakanlığa yönetmelikle verilen yetkilerle Meclis yetkisinin önüne geçildiği ifade ediliyor. Hizmetin tamamlayıcı hususu olarak orada düzenleme yapılması öngörülüyor. Burada şunu öngörebiliriz: İşte, bir platform üzerinden turizm amaçlı konut kiralamış kişiler, seyahat edenler buradan bir yemek hizmeti "Akşam oturacağız, bize de bir yemek hizmeti sunun." gibi tamamlayıcı bir hizmet sunulmasını talep ettiğinde biz Bakanlık olarak bunu öngörürsek yarın birtakım tartışmalara, aykırılıklara gitmek yönünden... Bu tür şeyler, yoksa yasayla başka kurum, kuruluşlara veya müesseselere verilmiş herhangi bir yetkiyi bizim yönetmelikle alabilmemiz zaten mümkün değil. Türkiye bir hukuk devleti, böyle bir şey söz konusu olduğunda zaten gerekli yargı denetimi üzerinden gerekli iş ve işlemler yapılıyor. Dolayısıyla, gelişen dünya koşulları içerisinde, mahkemenin de öngördüğü şekilde yasal bir düzenlemeye kavuşturarak öncelikle Türkiye'deki tüketicilerin haklarını korumaya yönelik olarak yapılan bu düzenleme günümüz koşullarına ve turizme uygundur.

Ben saygılarımla arz ederim.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Teşekkür ederiz.

BOOKING TÜRKİYE BÖLGE MÜDÜRÜ BİRCAN KAAN - Ben de katkı vermek açısından kısa bir söz alabilir miyim?

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Buyurun.

BOOKING TÜRKİYE BÖLGE MÜDÜRÜ BİRCAN KAAN - Booking.com'u temsilen burada bulunuyorum, on dört senedir Booking.com'da çalışıyorum, son on senesinde de Türkiye'de 20 kişilik bir ekibin, yirmi senedir İstanbul'da açık olan ofisimizin liderliğini yapıyorum, Booking.com B.V'nin de Amsterdam'da temsilcisiyim aynı zamanda burada. Gün içinde, birçok Türk vatandaşının dünyanın çeşitli yerlerinde Booking.com üzerinden yaptıkları rezervasyonlardan kaynaklı, tüketici hakem heyetine mağduriyetlerinden kaynaklı -haklarını aramaları sonucu- bana gelen kararlara veya mektuplara cevap vermekle ve onların mağduriyetini hızlı bir şekilde geçirmek ve mağduriyetlerini çözmekle ilgili Amsterdam'daki merkez ofisimizle bir köprü görevi görüyorum, en önemli işlerimden bir tanesi de bu. 20 kişilik ekibimizle beraber Türkiye'deki konaklama tesislerinin -tabii, eskiden bu

sayı 50-60'lardaydı ama biraz çağın da teknolojinin de gelişmesiyle kişi sayımız biraz azaldı- platformun en etkin biçimde kullanılmasıyla ilgili destek veriyoruz.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Maddeyle ilgili katkınızı alalım da reklamları geçelim.

BOOKING TÜRKİYE BÖLGE MÜDÜRÜ BİRCAN KAAN - Evet ama kendimi tanıtmak istedim.

Dijital platformların Türkiye'deki faaliyetlerini düzenleyen bu kanun tasarısının tüketicinin ülke turizmine, rekabete katkı sağlayacağı düşünüyor ve Booking.com olarak üst düzeyde destekliyoruz. Bu kanunun Türkiye'yi uluslararası dijital platformlar bakımından daha öngörülür, güvenilir hâle getireceğini ve sektörde belirli bir kalite oluşturacağını, sektörün de gelişim sağlayacağını düşünüyoruz. Buradaki bütün kanun maddeleriyle ilgili görüşlerimiz son derece açık ve kanunun kabul edilmesiyle beraber öncelikli olarak lisans başvurusu yapan şirket olmakla ilgili de düşüncemiz var. Burada kanun teklifiyle oluşturulmak istenen düzenleyici yapının veya getirilen temel yükümlülüklerin değiştirilmesinden ziyade, düzenlemenin kapsamının daha açık hâle getirilmesine, izin sürecinin öngörülebilir şekilde yürütülmesine ve platformların mevcut iş modellerinin düzenlemenin amaçlarıyla bağdaşan ölçüde sürdürülmesine ve yeni yükümlülüklere etkin şekilde uyum sağlanabilmesine yönelikti düşüncemiz. Kanunun hangi faaliyetleri uygulanacağının açık, tereddüde yer bırakmayacak şekilde belirlenmesinin önem taşıdığını düşünüyoruz. Dolayısıyla bu kanun maddesinin, Komisyon sınırıyla da dâhil olmak üzere, Türk vatandaşlarının Türkiye'deki yaptıkları rezervasyonla ilgili sınırlı kalmasını öneriyor, aksi hâlde, yurt dışından getirdiğimiz, yapılan rezervasyonlarda böyle bir sınırlamanın Türkiye'nin başka ülkelerle olan rekabetini de sınırlayabileceğini düşünüyoruz. O yüzden, kapsam alanının bu şekilde net bir şekilde çizilmesini tavsiye ediyor ve görüşlerimizi bildiriyoruz bu konuyla ilgili.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Teşekkür ederiz.

4'üncü maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 4'üncü madde kabul edilmiştir.

5'inci maddeyle ilgili 2 önerge vardır, okutup oylarınıza sunacağım.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3803) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 5'inci maddesinin sekizinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini ve maddeye aşağıdaki fıkranın eklenmesini arz ve teklif ederiz.

Mervan Gül
Siirt

"(8) Yabancı dijital konaklama platformları tarafından hizmete konu satış bedeli üzerinden alınacak tutar her ne ad altında olursa olsun yurtiçinden yurtiçine yapılan satışlarda yüzde on yediyi geçemez."

"(9) Yabancı dijital konaklama platformlarının hizmete konu satış bedeli üzerinden aldıkları tutar, her durumda vergiler hariç tutar üzerinden hesaplanır."

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Önergeyle yabancı dijital konaklama platformları tarafından hizmete konu satış bedeli üzerinden alınacak tutar, düzenlemenin kapsamına uygun olarak yurt içinden yurt içine yapılan satışlarda yüzde 17'yle sınırlandırılmaktadır. Ayrıca, hem yurt içinden hem yurt dışından yurt içine yönelik her türlü hizmette yabancı dijital konaklama platformlarının hizmete konut satış bedeli üzerinden aldıkları tutarın vergiler hariç tutar üzerinden hesaplanacağı yönünde yapılan düzenlemeyle söz konusu tutarın gerek platformlar gerekse hizmeti sunanlar yönünden hem öngörülebilir olması hem de platformlar tarafından hizmeti sunanların aleyhine olacak şekilde vergiler (katma değer vergisi, konaklama vergisi dâhil) üzerinden de komisyon alınmasının önüne geçilmesi amaçlanmaktadır.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Diğer önergeye geçiyoruz.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Bununla ilgili sadece bir...

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Buyurun.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Ya, bu 17 neye göre belirleniyor?

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Çalışıldı onun üzerinden de...

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Niye 17? 5, 10 değil, 20 değil, 17?

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Şöyle: Şu anda fiilen bu dijital platformların Türkiye'deki çalışmalarında aldığı oranın belki de ortalamasının altında bir rakam bu. Şu andaki fiilî rakam bunun da üstünde, bir de vergileri koyduğumuz zaman çok daha üstünde olduğu için hem konaklama tesisleri için en makul, uygulanabilir hem de dijital platformların da buna itimat edebileceği bir makul rakam, bunun üzerinde buluşulduğu için yani 17 ile 20'si arasında bir şeydi, biz en alt rakamı aldık.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Bir konuya daha temas etmek istiyorum: TÜRSAB yetkilisi arkadaşımız arkada otururken Booking yetkilisi arkadaşımızın ön tarafta oturmasını da aslında sizin de aynı seviyede, standartta...

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Yani erken gelip öne oturdular herhâlde, ondandır. Yoksa öyle bir ayrım yapmadık yani.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - Yani niye arkada kaldı TÜRSAB yetkilisi? Booking öndeyken TÜRSAB niye arkada?

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Öne de oturabilir boş koltuğa.

KÜLTÜR VE TURİZM BAKAN YARDIMCISI NADİR ALPASLAN - Konaklama tesislerinin diğer temsilcileri hepsi onlar da arkadalar. Önceden geldikleri için...

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Yok, onlar erken gelip oturdular herhâlde, ondandır. Yoksa, öyle bir ayrım yok, asla öyle bir ayrım yok onunla ilgili.

YAVUZ AYDIN (Trabzon) - O anlamda demedim de yani...

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Biraz uyanık davranamamışlar, öyle diyeyim yani.

Evet, 2'nci önergeyi okutup oylarınıza sunacağım.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3803) esas numaralı Yabancı Dijital Konaklama Platformları Teklifi'nin 5'inci maddesinin sekizinci fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Aykut Kaya
Antalya

Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu
İstanbul

Ulaş Karasu
Sivas

Seda Kâya Ösen
İzmir

"(8) Yabancı dijital konaklama platformları tarafından hizmete konu satış bedeli üzerinden alınacak komisyon ve hizmet bedeli tutarı her ne ad altında olursa olsun yüzde on ikiyi geçemez. Yabancı dijital konaklama platformlarının hizmete konu satış bedeli üzerinden aldıkları tutar, katma değer vergisi hariç tutar üzerinden hesaplanır."

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Gerekçeyi okutuyorum.

Gerekçe:

Platformların alacağı komisyon/hizmet bedelinin KDV hariç yüzde 12'yi geçememesi sağlanmaktadır.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

5'inci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 5'inci madde kabul edilmiştir.

6'ncı maddeye geçiyoruz.

6'ncı maddeyle ilgili önergeyi okutup oylarınıza sunacağım.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3803) esas numaralı Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin altıncı ve sekizinci fıkralarının teklif metninden çıkarılmasını arz ve teklif ederiz.

George Aslan
Mardin

Vezir Coşkun Parlak
Hakkâri

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Kanun teklifinin 6'ncı maddesinin altıncı fıkrasında şu cümleler yer almaktadır: "Ülke yararına aykırı, kamu güvenini sarsıcı ve ülke turizmini baltalayıcı faaliyetlerde bulunulması halinde izin belgesi iptal edilir." Bu fıkrada yer alan kavramlar muğlak kavramlardır. "Ülke yararı" "kamu güveni" "turizmi baltalama" gibi kavramlar kişiye ve duruma göre değişebilecek subjektif kavramlardır. Örneğin, bir işletmenin yaptığı ticari bir açıklama, bir yetkili tarafından kamu güvenini sarsıcı bulunurken, bir başkası tarafından meşru bir ifade özgürlüğü kullanımı olarak değerlendirilebilecektir. Oysa bir kanun metninde yer alan kavramların farklı anlaşılmalara yer bırakmayacak şekilde net ve anlaşılır olması gerekir. Kanun metinlerindeki muğlak ifadeler uygulama esnasında ciddi hukuksuzlukların ortaya çıkmasına neden olabilir. Bu fıkradaki muğlaklık da idareye çok geniş bir yorum alanı bırakmakta ve mahkeme kararıyla tespit edilmesi gereken durumları idarenin uhdesine bırakmaktadır. Hangi davranışın izin belgesinin iptalini gerektireceği gün önceden bilinemeyeceğinden, işletmeler hangi faaliyetin yaptırıma konu olacağını öngöremeyeceklerdir Muğlaklığın ortadan kaldırılması ve hukuki belirliliğin sağlanabilmesi için söz konusu fıkranın madde metninden çıkarılması gerekmektedir. 6'ncı maddenin sekizinci fıkrasında erişim engeli kararı idari makam tarafından verilmekte, hâkim denetimi ise ancak karardan sonra gerçekleşmektedir. Ticaret ve ifade özgürlüğüne müdahale niteliğini taşıyan bir tedbirin yargı denetiminden önce uygulanması hak arama özgürlüğü bakımından ciddi bir zayıflık yaratmaktadır. Fıkrada ayrıca, platforma önceden bildirim yapılması ve süre verilmesi öngörülmemiştir. Aykırılığın giderilmesi hâlinde engelin nasıl kaldırılacağı da düzenlenmemiştir. Bu durum, ihlali gideren platformun dâhil süresiz engelle karşı karşıya kalmasına yol açabilecektir. Engel, platform üzerinden faaliyet gösteren

işletmeleri ve kullanıcıları da doğrudan etkilemektedir. Kural ihlali bulunmayan yüzlerce konaklama tesisi, ana platformun ihmali nedeniyle gelir kaybına uğrayabilecektir. Bu nedenle, ihlalin niteliği ve kapsamıyla orantılı, kademeli ve son çare niteliğinde bir mekanizma kurulmalı, önceden bildirim mekanizmaları oluşturulmalı, platformun tamamını engel ise en son başvurulacak yol olmalıdır. Bu fıkranın madde metninden çıkarılması ve gerekli değişiklikler yapıldıktan sonra tekrar eklenmesi gerekmektedir.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Bir önerge daha var 6'ncı maddeyle ilgili, okutuyorum.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan (2/3803) esas numaralı Yabancı Dijital Konaklama Platformları Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin altıncı fıkrasının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederim.

Hüseyin Yıldız
Aydın

"(6) İzin belgesi, yalnızca bu Kanunda açıkça belirtilen ihlal ve koşulların gerçekleşmesi halinde iptal edilebilir."

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Gerekçeyi okutuyorum:

Gerekçe:

Ülke yararına aykırı, kamu güvenini sarsıcı ve ülke turizmini baltalayıcı faaliyetler izin iptaline dayanak oluşturabilecek açıklıkta tanımlanmamıştır. Önergeyle belirsiz ifadeler üzerinden izin iptalinin önlenmesi ve hukuki belirliliğin sağlanması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

6'ncı maddeyle ilgili 3'üncü önergeyi okutup oylarınıza sunacağım.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/3803 esas numaralı Yabancı Dijital Konaklama Platformları Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin altıncı ve sekizinci fıkralarının aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"(6) Yabancı dijital konaklama platformunun bu Kanun kapsamında izin belgesinin iptalini gerektiren fiilleri, bu Kanunda açıkça belirtilen yükümlülüklerin aynı takvim yılı içinde tekraren ihlal edilmesi veya Bakanlıkça verilen kesinleşmiş idari yaptırıma rağmen ihlalin devam ettirilmesi hâlleriyle sınırlıdır."

"(8) Bakanlıktan izin belgesi almaksızın Türkiye'de faaliyette bulunan veya izin belgesi iptal edilen yabancı dijital konaklama platformlarının, bu Kanun kapsamındaki faaliyetlerinin elektronik ortamda yürütülmesi, Bakanlık tarafından ilgili platforma yapılan bildirimin ardından verilen otuz günlük süre içerisinde faaliyetin sonlandırılmaması hâlinde erişimin engellenmesine konu edilebilir. Erişim engelleme kararı yalnızca ilgili içeriğe veya Kanun kapsamındaki faaliyete ilişkin URL adresleri bakımından Erişim Sağlayıcıları Birliği tarafından uygulanır."

Ulaş Karasu
Sivas

Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu
İstanbul

Aykut Kaya
Antalya

Seda Kaya Ösen
İzmir

Gerekçe:

Teklifin mevcut hâlinde izin belgesinin iptaline gerekçe olarak ülke yararına aykırı, kamu güvenini sarsıcı, ülke turizmini baltalayıcı gibi somut fiil ve ölçütlerle tanımlanmamış kavramlara yer verilmektedir. Bu kavramların hangi davranışları kapsadığı kanunda açıkça belirtilmediğinden idareye geniş ve öngörülemez bir takdir alanı bırakılmaktadır. Değişiklikle ağır yaptırımların somut, kanunda açıkça belirlenmiş yükümlülük ihlallerine bağlanması yaptırımın kapsamının ve sınırlarının öngörülebilir hâle getirilmesi amaçlanmaktadır. Ayrıca, erişim engellemenin platformun tüm internet varlığına yönelmesi yerine mümkün olduğu ölçüde ihale ihlale konu içerik veya faaliyetle sınırlı uygulanması öngörülmektedir.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

Diğer önergeyi okutuyorum.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/3803 esas numaralı Yabancı Dijital Konaklama Platformları Kanun Teklifi'nin 6'ncı maddesinin ikinci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir:

"(2) Müşteriye verilmesi taahhüt edilen hizmetin eksik verilmesi ya da hiç verilmemesi halinde her bir sözleşme başına elli bin Türk lirasından az olmamak kaydıyla, verilmeyen veya eksik verilen hizmetin doğurduğu sonuçlar itibarıyla değerlendirilerek, ürün ya da hizmetin satış bedelinin beş katına kadar idari para cezası verilir."

Ulaş Karasu
Sivas

Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu
İstanbul

Aykut Kaya
Antalya

Seda Kaya Ösen

Gerekçe: Önergeyle müşteriye taahhüt edilen hizmetin eksik verilmesi veya hiç verilmemesi durumunda uygulanacak idari para cezasının orantılı ve caydırıcı hâle getirilmesi amaçlanmaktadır. Teklifin mevcut hâlinde öngörülen 50 bin Türk lirasından 100 bin Türk Lirasına kadar olan maktu ceza sınırları küresel ölçekte faaliyet gösteren devasa yabancı dijital platformlar için caydırıcılıktan tamamen uzaktır. Bu nedenle, ceza alt sınırının korunarak üst sınırın hizmet satış bedelinin 5 katına kadar oransal olarak belirlenmesi hem kesilecek cezanın ihlalin ağırlığı ve tüketici mağduriyetiyle orantılı olmasını sağlayacak hem de küresel platformlar üzerinde gerçek bir caydırıcılık unsuru oluşturacaktır.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

6'ncı maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 6'ncı madde kabul edilmiştir.

7'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 7'nci madde kabul edilmiştir.

8'nci maddeyle ilgili bir önergemiz var.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/3803 esas numaralı Yabancı Dijital Konaklama Platformları Kanun Teklifi'nin 8'nci maddesinin aşağıdaki şekilde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

"**MADDE 8 -** Yabancı dijital konaklama platformları, faaliyet hacimleri gözetilerek yıllık elektronik ticaret lisans bedeli ödemekle yükümlüdür. Tahsil edilen bu bedeller, turizm bölgelerindeki altyapı ihtiyaçlarının karşılanması amacıyla turistik nüfus ve yatak kapasitesi oranında ilgili yerel yönetimlere (belediyeler ve il özel idareleri) aktarılır. Ödenecek lisans bedelinin hesaplanma yöntemi, oran ve tutarları ile yerel yönetimlere aktarımına ilişkin usul ve esaslar; 23/10/2014 tarihli ve 6563 sayılı Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun hükümleri kıyasen dikkate alınarak Kültür ve Turizm Bakanlığı ile Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığınca müştereken çıkarılarak yönetmelikle belirlenir."

Ulaş Karasu
Sivas

Ayşe Sibel Yanıkömeroğlu
İstanbul

Aykut Kaya
Antalya

Seda Kaya Ösen
İzmir

Gerekçe:

Önergeyle yabancı dijital platformların e-ticaret niteliklerine uygun olarak sektöre özgü bir elektronik ticaret lisans bedeli ödemeleri amaçlanmaktadır. Teklif edilen değişiklikle tahsil edilecek bu gelirlerin doğrudan turizm bölgelerindeki altyapı yatırımlarında kullanılması öngörülmektedir. Turizm sezonlarında nüfusu katlanarak artan yerel yönetimlerimizin arıtma, kanalizasyon, temiz su ve ulaşım gibi altyapı hizmetlerine binen yük oldukça ağırdır. Toplanan lisans bedellerinin turistik nüfus ve yatak kapasitesi oranında doğrudan bölgedeki yerel yönetimlere aktarılması turizm destinasyonlarımızın fiziksel altyapısını güçlendirecek ve elde edilen kamu gelirlerinin yerinden yönetim ilkesiyle doğrudan hizmete dönüşmesini sağlayacaktır.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmemiştir.

8'nci maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 8'nci madde kabul edilmiştir.

Geçici madde 1'i oylarınıza sunuyorum öncelikle: Geçici madde 1'i kabul edenler... Kabul etmeyenler... Geçici madde 1 kabul edilmiştir.

9'uncu maddeyle ilgili bir önerge vardır.

Bayındırlık, İmar, Ulaştırma ve Turizm Komisyonu Başkanlığına

Görüşülmekte olan 2/3803 esas numaralı Kanun Teklifi'nin 9'uncu maddesinin birinci fıkrasında yer alan "yayımı" ibaresinin "1/1/2027" şeklinde değiştirilmesini arz ve teklif ederiz.

Hulusi Şentürk
İstanbul

Gerekçe: Kanunun yürürlük tarihi 1/1/2027 olarak belirlenerek Kanun kapsamında faaliyette bulunacak platformlara yükümlülüklerini yerine getirebilmeleri için süre tanınması amaçlanmaktadır.

BAŞKAN ADİL KARAİSMAİLOĞLU - Önergeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Önerge kabul edilmiştir.

Kabul edilen önerge doğrultusunda 9'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 9'uncu madde kabul edilmiştir.

10'uncu maddeyi oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... 10'uncu madde kabul edilmiştir.

Maddelerin görüşülmesi tamamlanmıştır.

Teklifin tümünün oylanmasından önce teklifin yazımı, imla kuralları, atıfların kontrolü, maddelerin düzenlenmesi hususunda Komisyon Başkanlığımıza redaksiyon yetkisi verilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Komisyon raporunun Genel Kurulda görüşülmesi sırasında Bilecik Milletvekili Halil Eldemir, İstanbul Milletvekili Hulusi Şentürk, Siirt Milletvekili Mervan Gül, Trabzon Milletvekili Vehbi Koç, Ardahan Milletvekili Kaan Koç, Aydın Milletvekili Seda Sarıbaş, Burdur Milletvekili Mustafa Oğuz, Çanakkale Milletvekili Ayhan Gider özel sözcü olarak görevlendirilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Sayın milletvekilleri, teklifin tümünü oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Teklifin tümü kabul edilmiştir.

Muhalefet şerhi yazacak üyelerimiz var ise bu şerhlerini 10 Ekim Perşembe günü saat 17.00'ye kadar Komisyon Başkanlığına ulaştırmalarını rica ediyoruz.

Hepinize katkılarınızdan dolayı teşekkür ediyoruz.

Komisyonumuzun bugünkü teklifinin hayırlı olmasını diliyorum, hepinize saygılar sunuyorum.

Kapanma Saati: 17.40